

ВІТАННЯ З НАГОДИ 15-РІЧЧЯ КОНСТИТУЦІЇ УКРАЇНИ

Шановні кримчани!
Прийміть щирі вітання з нагоди 15-ї річниці прийняття Конституції України.

28 червня 1996 року Верховна Рада України прийняла Основний Закон нашої держави – Конституцію України, якою було затверджені такі важливі атрибути та поняття державності, як: гімн, герб, державна мова, суверенітет, унітарність, неперушність державних кордонів, закріплені основні права і свободи кожного громадянина.

Прийняття Конституції України стало продовженням багатовікових традицій українського народу, його прагнення жити в суверенній, незалежній, демократичній і правовій державі. Конституція України – не лише результат довгих і складних процесів державотворення, компромісу між різними політичними силами, але й своєрідний путівник подальшого розвитку нашої держави.

Президент України як гарант Конституції велику увагу приділяє тому, щоб якнайшвидше впроваджувалися в життя конституційні норми, що дають можливість нашим громадянам працювати, отримувати гідну винагороду за труд, поліпшувати освіту і медичну допомогу. Саме їх реалізація повинна стати орієнтиром для кожного з нас, для тих, хто працює на місцях, від чіткої компетенції й професіоналізму залежить мир і згода, конструктивне й поступове вирішення існуючих проблем, виконання соціально-економічних програм.

Напередодні свята сердечно бажаю всім кримчанам щастя, здоров'я, миру і благополуччя, успіхів у праці та нових звершень в ім'я процвітання Автономної Республіки Крим та зміцнення Української держави!

З повагою,
в.о. Постійного Представника Президента України в АР Крим
Віктор ПЛАКІДА.

КОНСТИТУЦІЙНА АСАМБЛЕЯ ГОТУВАТИМЕ ЗМІНИ ДО КОНСТИТУЦІЇ З РОКИ

Конституційній Асамблеї знадобиться близько трьох років для підготовки змін до Конституції України. Таку думку висловив на прес-конференції в четвер голова науково-експертної групи з підготовки концепції Конституційної Асамблеї, перший Президент України Леонід Кравчук.

"Написати Конституцію ми можемо за нетривалий час. А ось узгодження займе дуже і дуже багато часу. Я думаю, не менш як два – два з половиною роки, а може, і три", – сказав він.

(Продовження на 4-й стор.).

«ПАМ'ЯТЬ ПРО ВІЙНУ ТА ЇЇ ЖЕРТВИ НЕ РОЗДІЛЯЄ, А ОБ'ЄДНУЄ НАШЕ СУСПІЛЬСТВО...»

Президент України Віктор Янукович взяв участь у заходах, приурочених 70-й річниці початку Великої Вітчизняної війни – на території Книшового меморіального комплексу в м. Бориспіль Київської області відбулося перепоховання останків воїнів, які загинули у 1941 році.

«Ми згадуємо минуле. Але думаємо про сьогоднішній і завтрашній день. Пам'ять про війну та її жертви не розділяє, а об'єднує наше суспільство. Тут, на Книшовському цвинтарі, перед обличчям загиблих маємо глибоко усвідомити: війна не закінчена доти, поки не похований останній солдат. І сьогодні, ховаючи полеглих захисників Вітчизни, ми виконуємо свій моральний обов'язок», – сказав Президент на мітингу-реквієму.

Віктор Янукович наголосив, що держава й надалі допомагатиме всім громадянам, хто прагне поховати загиблих воїнів.

«Будемо гідні пам'яті наших дідів, зробимо так, щоб вони пишались успіхами своїх дітей, онуків і правнуків. Працюватимемо разом для розвитку нашої рідної України, добробуту її вільного народу», – зазначив Президент. Глава держави переконаний, що побудова сильної, багатой, вільної європейської України буде найкращою подякою нашим предкам.

Під час церемонії перепоховання пролунали імена воїнів, чий прізвища були встановлені. Присутні вшанували пам'ять загиблих хвилиною мовчання. Воїни роти Почесної варті пройшли урочистим маршем.

Після завершення церемонії В.Янукович поспілкувався з донькою одного з перепохованих бійців. «Дякую вам за те, що пам'ять мого загиблого батька вшанували на державному рівні», – сказала вона, додавши, що разом з нею вшанувати пам'ять загиблого також приїхали онуки та правнуки.

13 квітня 2011 року під час проведення будівельних робіт поблизу аеропорту «Бориспіль» було знайдено місце масового поховання останків солдатів та офіцерів Червоної Армії. Під час розкопок виявили останки 493 бійців, були встановлені прізвища 9 загиблих. Також, за бажанням родичів, на території Меморіального комплексу був перепохований Петро Божко, останки якого були знайдені 4 червня 2011 року під час розкопок на території Ошитківської сільської ради Вишгородського району.

ОЧИЩЕННЯ ПАМ'ЯТТЮ

Скільки б наші керманічі не вживали слова «нація», «національний продукт», «національний інтерес», навряд чи вони по-справжньому зацікавлені в тому, щоб жителі України, попри всі відмінності, почувалися єдиним народом.

Інакше хоча б у такі всезагальні універсальні дати, як 70-річчя від

дня початку війни, не виконували б у Сімферополі свою місію в режимі «бліц» і «співпали» б у часі біля Вічного вогню з якимись громадськими чи політичними силами. Адже уроки тієї війни свідчать: сила народу в його єдності. Це усвідомлював і ворог, пам'ятаючи широковідому тезу: «розділай і володарюй» і в такий спосіб схиляючи народ до самознищення.

Тим не менше, склалося враження, що навіть біля Вічного вогню різні політичні та громадські організації, даючи однаково оцінку подіям 70-річної давнини, зустрічались не прагнули, орієнтуючись суто на власне самовираження. Розпочала там своє дійство Республіканська організація компартії України ще о четвертій ранку, а завершила його вже після десятої вечора біля пам'ятника Леніну акцією «Зірка пам'яті», запросивши сімферопольців запалити одну зі свічок,
(Закінчення на 3-й стор.).

ПАМ'ЯТЬ

ОРДЕН
ЗНАЙШОВ
РОДИЧІВ
СОЛДАТА,
ЯКИЙ ЗАГИНУВ
У КРИМУ

стор. 3

КРИМ - НАШ ДІМ

КУДИ
ЩЕЗАЮТЬ
ОЗДОРОВНИЦІ?

стор. 5

ДУШІ КРИНИЦЯ

ЧИ БУЛО Б
«КІНО»,
ЯКБИ
НЕ КРИМ?

стор. 8

ЧОМУ ПРОВАЛИЛАСЯ ПРОВОКАЦІЯ У ЛЬВОВІ?

«Спокійне 22 червня, не ускладнене політичним та громадським протистоянням у Львові та інших містах України, – це наслідок своєчасного рішення Конституційного Суду щодо скасування офіційного використання червоного прапора», – заявив 23 червня на прес-конференції народний депутат України, лідер Української народної партії Юрій Костенко. За його словами, «червоний прапор – це політтехнологія, яку було застосовано для розпалювання сепаратизму в Україні». Як відомо, 16 червня КС оприлюднив рішення за зверненням громадянина України Юрія Костенка щодо скасування офіційного використання червоного прапора.

На думку політика, «завдяки рішенню КС, загроза «червонопрапорного» сепаратизму, принаймні, на сьогодні призупинена». Костенко зазначив, що в своєму зверненні до КС «чітко акцентував увагу на низькі правопорушень при ухваленні закону щодо офіційного використання червоних прапорів Верховною Радою, – зокрема, щодо використання червоного прапора поруч із державними символами». За його словами, «це є прямим порушенням низки конституційних норм, починаючи із заборони на рівні держави нав'язувати ідеологію однієї із політичних сил і закінчуючи обов'язком держави сприяти консолідації української нації, відстоювати державний суверенітет та територіальну цілісність України».
(Продовження на 6-й стор.).

КРИМСЬКА СВІТЛИЦЯ

ЗАСНОВНИКИ:
Міністерство культури і туризму України, Всеукраїнське товариство «Просвіта» імені Тараса Шевченка, трудовий колектив підприємства «Об'єднана редакція газети «Кримська світлиця».

За вагомий внесок у справу українського національного відродження, розбудову та зміцнення Української держави редакція газети «Кримська світлиця» нагороджена медаллю Всеукраїнського товариства «Просвіта» «БУДІВНИЧИЙ УКРАЇНИ».

Головний редактор
Віктор КАЧУЛА.

Газета зареєстрована Міністерством юстиції України.
Ресстраційне свідоцтво КВ № 12042-913ПР від 30.11.2006 р.
Індекс: 90269.

Редакція не завжди поділяє думки авторів публікацій, відповідальність за достовірність фактів несуть автори.
Рукописи не рецензуються і не повертаються. Літвування з читачами - на сторінках газети.
Редакція застерігає собі право скорочувати публікації і виправляти мову.

ТЕЛЕФОНИ:
головного редактора - (0652) 51-13-24;
відділів - 51-13-25;
51-13-27.

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ:
95006, м. Сімферополь, вул. Гагаріна, 5, 2-й поверх, кімн. 13 - 15.
E-mail: wik@swit.crimea.com
Сторінка в Інтернеті: http://svitlytsia.crimea.ua

Зам. ...
Наклад - ...

Видавець - ДП Газетно-журнальне видавництво Міністерства культури України.
03040, м. Київ, вул. Васильківська, 1, тел./факс (044) 498-23-63.
Р/р 37128003000584 в УДК у м. Києві МФО 820019
код ЄДРПОУ 16482679
E-mail: vidavnictvo@gmail.com

Передплата кампанія на видання ДП «Газетно-журнальне видавництво Міністерства культури України», в т. ч. і на тижневик «Кримська світлиця», здійснюється за наступними реквізитами: вул. Васильківська, 1, м. Київ, 03040, 2 поверх, 6 корпус. Відповідальна особа за передплату - Сидоренко Ірина.
Тел./факс (044) 498-23-64.

У КРИМУ ВІДБУЛАСЯ ЗУСТРІЧ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ ТА ГОЛОВИ КНР

У Криму відбулася зустріч Президента України та Голови Китайської Народної Республіки Ху Цзіньтао, який прибув в Україну з державним візитом.
«Ваш візит є знаковою подією для нашої країни та Українського народу», - сказав Віктор Янукович, вітаючи гостя на кримській землі, яка, наголосив Президент, є «перлиною України».
Віктор Янукович особливо підкреслив: нині втілюється у життя рішення про відкриття нової сторінки у відносинах України та Китаю, яке було ухвалено на попередній зустрічі Глав держав минулого року.
Зі свого боку Глава КНР відзначив, що це вже його

третьою зустріч із Президентом України з 2010 року. На його переконання, постійні контакти між керівництвом двох країн є свідченням взаємної великої уваги до розвитку китайсько-українських відносин.
Ху Цзіньтао відзначив, що Китай та Україну поєднують традиційно дружні взаємини, які постійно зміцнюються з часу встановлення між державами дипломатичних відносин.
«Сторони здійснюють досить ефективну співпрацю в політичній, торговельно-економічній, гуманітарній, науково-технічній сфері, а також на міжнародній арені. Все це співробітництво і взаємодія принесуть нам величезні

результати», - упевнений Голова КНР.
«Ви та уряд України розглядаєте розвиток відносин з Китаєм як один із пріоритетів зовнішньої політики вашої держави. І в Китаї це високо оцінюють», - сказав лідер КНР, звертаючись до Президента України.
Голова КНР підкреслив, що зміцнення та розвиток відносин між двома державами у контексті стратегічного партнерства, зміцнення всебічної співпраці та дружніх зв'язків - «це встановлений курс китайського уряду». Ху Цзіньтао наголосив, що китайська сторона готова докладати постійних зусиль у цьому напрямку. «Я глибоко переконаний, що мій нинішній візит надасть додаткового імпульсу розвитку українсько-китайських відносин», - сказав він.
<http://www.president.gov.ua>

У КРИМУ ЗУСТРИЛИ МІЛЬЙОННОГО ТУРИСТА

21 червня у «Міжнародному аеропорту «Сімферополь» відбулася урочиста зустріч 1 000 000-го туриста, що прибув цього року до Криму.
У заході взяли участь заступник голови Ради міністрів - міністр курортів і туризму АРК Георгій Псарьов, заступник міністра Олександр Лієв та інші урядовці.
Мільйонним туристом став один із чотирьох членів родини Дедових з Москви, які прибули на півострів, щоб два тижні відпочити в пансіонаті.
Гостям був вручений подарунковий пакет, який складається з путівки на двох на осінній відпочинок у ялтинському готелі «Вілла Олена», двох квитків авіакомпанії «Авіанова» й також сертифікату на відвідування екскурсії в Червоних печерах.
Георгій Псарьов відзначив, що зустріч туристів в аеропорту не означає, що

мільйонний турист не міг прибути у Крим поїздом або автомобілем. «Сьогодні у нас рішення Міністерства курортів і туризму АРК - зустріти мільйонного туриста тут. Наступного туриста двохмільйонного, будемо зустрічати або на залізничному вокзалі, або на одному з автомобільних напрямків, а можливо, й у порту Криму», - розповів Георгій Псарьов.
Він підкреслив, що підрахунок туристів здійсню-

вався за спеціальною методикою, що включає в себе облік усіх осіб, що перетинають межі Криму в усіх напрямках.
Заступник міністра Олександр Лієв відзначив, що, звичайно ж, туристи й не підозрювали про таку зустріч, що готується до їхнього приїзду.
У свою чергу родина Дедових щиро подякувала кримському керівництву за таку теплу зустріч і приємні подарунки.

РОЗРОБЛЕНО КАРТУ ЗЕМЕЛЬ ПРИБЕРЕЖНОЇ ЗОНИ

Докладну карту трикілометрової прибережної смуги західної частини Кримського півострова загальною площею 96 тис га з визначенням всіх існуючих землекористувачів розроблено фахівцями Республіканського комітету АРК із земельних ресурсів.
Як повідомили кореспондентіві УКРІНФОРМУ в прес-службі кримського уряду, на карті показано розподіл земель за категоріями. З них 66% займають землі сільськогосподарського призначення, 10% - населених пунктів, 6% - водного фонду, 3% - рекреації й оздоровлення, 2% - промисловості та оборони, 10% - природно-заповідного фонду та історико-культурного призначення, 1% - лісового фонду й 2% - вільні землі.
На карту нанесено автодороги й заліз-

ниці, аеропорти, виділені вільні і невикористані фактично землі, а також сільгоспугіддя, на яких наразі у зв'язку з мораторієм неможливо змінити цільове призначення.
Згідно з проведеним аналізом найбільш перспективним регіоном для першочергової консолідації земель з метою включення їх в Концепцію розвитку Західного регіону Криму є землі на території Сакського району. Загальна площа земельної ділянки, що пропонується для розробки, становить 2 тисячі 670 га.
Як вже повідомляло агентство, проект Держпрограми з розвитку західної частини Кримського півострова має бути внесений на розгляд Кабміну України восени.
Його мета - створення умов для розвитку Західного Криму як цілорічного міжнародного курортно-рекреаційного і туристичного центру, а також для розв'язання питань, пов'язаних із забезпеченням ефективного природо- і землекористування.

Шановні державні службовці!

Прийміть щирі вітання з Днем державної служби України.
Тільки за умови ефективної роботи інституту державної служби можлива успішна реалізація політичних і економічних реформ, що проводяться у нашій країні.
Більше десяти тисяч державних службовців Автономної Республіки Крим вносять свій вагомий внесок у діяльність усіх державних органів.

23 ЧЕРВНЯ - ДЕНЬ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ

Сьогодні, як ніколи, важливе покладене на ваші плечі відповідальне завдання - забезпечення реалізації різносторонніх програм, спрямованих на підвищення добробуту українського народу, захист інтересів держави, підви-

щення її престижу.
Разом з вами, - людьми, які служать державі і народу, ми обов'язково побудуємо щасливу та могутню Україну.
У день вашого професійного свята бажаємо вам успіхів у нелегкій, але почесній праці, миру, злагоди. Щастя, благополуччя вам і вашим рідним, творчих успіхів і здобутків в ім'я процвітання нашої держави.
Президія Верховної Ради АР Крим Рада міністрів Автономної Республіки Крим Представителю Президента України в Автономній Республіці Крим

НЕ СУДИТЬ ВЛАДУ І НЕ СУДИМИ БУДЕТЕ?

АДВОКАТИ КУЧМИ ДОМОГЛИСЯ ПОНОВЛЕННЯ СПРАВИ ПРОТИ МЕЛЬНИЧЕНКА

Печерський районний суд Києва скасував постанову експрокурора України Святослава Піскуна від 1 березня 2005 року, якою була закрита кримінальна справа, порушена проти колишнього охоронця экс-президента України Леоніда Кучми Миколи Мельниченка.
Як передає кореспондент УНІАН, відповідне рішення 23 червня оголосив суддя Печерського райсуду Родіон Кіреєв, задовольнивши таким чином скаргу адвокатів Л.Кучми щодо несправедливості закриття кримінальної справи щодо М.Мельниченка.
Як зазначається в рішенні суду, справа була закриття без всебічного дослідження обставин, зокрема, у ній не було допитано М.Мельниченка, а також невмотивованим і передчасним є посилення на те, що записи в кабінеті Л.Кучми він робив в стані крайньої необхідності.
Виходячи з цього, суд прийшов до висновку про необґрунтованість висновків прокурорів при прийнятті рішення щодо закриття справи. У зв'язку з чим «постанова підлягає скасування і направленню до генпрокурора для відновлення слідства».
Як зазначається в судовому рішенні, його можна оскаржити протягом 7 днів в Апеляційному суді м. Києва.

Генеральна прокуратура України зобов'язана виконати оголошене рішення суду і поновити кримінальну справу проти экс-майора Управління Держохорони Миколи Мельниченка. Як передає кореспондент УНІАН, про це в інтерв'ю журналістам після завершення судового засідання заявив адвокат колишнього Президента України Леоніда Кучми Віктор Петруненко.

«Прокуратура зобов'язана поновити справу, встановити всі обставини... і тільки тоді прокуратура має вирішити, чи є в діях Мельниченка склад злочину, чи немає», - сказав В.Петруненко.
Водночас він спростував заяви М.Мельниченка, що судові рішення є тиском на нього.
«Ніякого тиску рішення суду не може зробити. Пан Мельниченко вигадує несусвітні речі... Те, що говорить пан Мельниченко, не треба навіть слухати», - сказав адвокат, підкресливши, що рішення суду абсолютного законне, і суд не мав іншого виходу, як скасувати постанову экс-генпрокурора Святослава Піскуна, яка сама по собі була «за межами закону».
«Дивно, як вона існувала стільки років», - додав він.
Також В.Петруненко зауважив, що захист Л.Кучми вважає, що М.Мельниченка необхідно притягувати до відповідальності, оскільки в його діях «є всі ознаки злочину».
Разом з тим В.Петруненко вважає, що С.Піскуну навряд чи треба відповідати за закриття кримінальної справи проти М.Мельниченка, оскільки той сам визнав, що свого часу такі дії робилися ним під тиском і були «політично вмотивованими».
У той же час В.Петруненко наголосив, що «плівки Мельниченка», які долучені до матеріалів кримінальної справи, порушеної стосовно Л.Кучми, як речові докази перебувають за межами закону.
«Вони піддавалися монтажу, і ми це доведемо в суді», - запевнив адвокат.
Відповідаючи на питання, чому його підзахисний раніше не оскаржував постанову про закриття кримінальної справи проти М.Мельниченка, В.Петруненко зауважив, що після того, як проти Л.Кучми було порушено кримінальну справу, ця постанова стала прямо зачіпати його інтереси.
Як повідомлялося, проти М.Мельниченка у 2001 та 2004 роках порушувалася кримінальна справа за підозрою в перевищенні службових повноважень, розголошенні державної таємниці, а також за фактом фальсифікації доказів.
1 березня 2005 року вона була закрита. У постанові генерального прокурора дії М.Мельниченка визнавалися як такі, що були обумовлені гострою потребою (запобіганням вчиненню злочинів).
1 червня 2011 року Л.Кучма звернувся до Генпрокуратури з проханням поновити справу проти М.Мельниченка.
Пізніше Л.Кучма також направив до Печерського райсуду Києва скаргу на постанову генпрокурора про закриття справи проти М.Мельниченка, вимагаючи визнати її незаконною і скасувати.
23 червня суд скасував постанову про закриття кримінальної справи проти М.Мельниченка.

I TAKE BUVAΣ...

ЧИНОВНИЦЮ ЗВІЛЬНЕНО ЗА ДОРОГІЙ АВТОМОБІЛЬ

Звільнено заступника директора Київського міського центру зайнятості Наталію Мархай, яка дозволила купівлю дорогого автомобіля. Про це УНІАН повідомили у прес-службі віцепрем'єр-міністра - міністра соціальної політики Сергія Тігіпка.
Коментуючи випадок придбання автомобіля в умовах, коли уряд заявив про економію коштів, С.Тігіпка заявив, що чиновники, «які створюють собі комфортні умови роботи, купуючи дорогі автомобілі за кошти платників податків», будуть звільнятися з роботи.
«Ще рік тому прем'єр-міністр чітко заявив: ніяких придбань дорогих автомобілів, меблів, ніяких дорогих ремонтів кабінетів, доки ми не вирішили нагальні проблеми українців. Витрати державні кошти у бідній країні на власний комфорт - неприпустимо. З такими працівниками, навіть якщо вони кваліфіковані фахівці, ми будемо прощатися», - наголосив С.Тігіпка.
Як повідомляв УНІАН, 22 червня на засіданні Кабінету міністрів прем'єр-міністр Микола Азаров повідомив, що Держказначейство зупинило платіжне доручення Київського центру зайнятості щодо придбання дорогого легкового автомобіля.
Він доручив С.Тігіпку вжити заходи для звільнення керівника центру, який дозволив придбати автомобіль.

ОЧИЩЕННЯ ПАМ'ЯТТЮ

(Закінчення. Поч. на 1-й стор.).
жаною загалом утворювали зірку з цифрою 70 посередині, а внизу — дати Великої Вітчизняної війни. У такий пізній час городян на площі виявлялося небагато, і фільм „Звичайний фашизм“, демонстрацією якого продовжили захід, додивлятися вже було майже нікому.

— Чому ви зараз тут? — запитала у одного з присутніх юнаків.

— Завдяки цим людям я живу, — просто, без ознак пафосу, відповів він.

А з коментарів ведучого стало відомо, що на початок війни в Криму було 65 тисяч осіб таких юнаків, а під кінець — всього 14 тисяч. Тож молодь бачила війну через свою призму — йшлося не стільки про немічних дідусів і бабусь, скільки про молодих, власних ровесників.

Про це говорив і Володимир Журавльов, представник громадської організації „Руські сили Криму“:

— Дякую тим, хто дав нам життя. Серед них був і мій прадідусь, теж двадцятирічний, як і я сьогодні. І я б також хотів, як і він, виконати свій обов'язок перед батьківщиною і людьми.

Втім, люди, котрі такі його виконали, навряд чи почувалися сьогодні достатньо комфортно. Ось виступає колишній фронтовик Микола Денисов, який розпочав свою воєнну епопею ще 16-річним підлітком (сьогодні біля Вічного вогню перева-

жають колишні добровольці, бо ті, хто старший, просто не в змозі прийти).

— Нас було шість братів, і всі ми воювали. 19-річним я зазнав тяжкого поранення — в руки, ноги і плечі. Але це не завадило мені потім ще довгі роки працювати на благо своєї Вітчизни, — розповідав він. — Тож, думаю, я не заборгував перед нашою державою.

Дивно і боляче чути, коли такі люди змушені нібито виправдовуватися перед не дуже милосердною нинішньою країною, хоча мало б бути зовсім навпаки. І чи не в тім причина, що сьогодні майже на усіх телеканалах стоїть стогін з приводу неприпустимої кількості в Україні пенсіонерів, який вселяє в стареньких думки щодо власної неспроможності і навіть про злочинність самого факту свого існування, руйнівного для економіки? Але ж із шести братів-фронтовиків пан Микола і так залишився один...

В активі „Руських сил Криму“ виявилася ще одна яскрава особистість. Це інвалід війни I групи Олена Бондаренко.

— Мені виповнилося 18 років, коли я потрапила на фронт, і кожна хвилинка з того часу була для мене нестерпною, — розповідала жінка, ледь стримуючи сльози. А ще вона подякувала присутнім за те, що прийшли сьогодні сюди разом з нею вшанувати пам'ять загиблих, серед яких і її фронтові товариші.

Керівник цієї громадської організації Віктор Попов, щиро переймаючись долею ветеранів, обіцяв їм захист та підтримку, адже він очолює Громадську раду при уряді Криму, яка, у тому числі, опікується і ветеранами.

А ще він закликав:
— Прошу всіх людей доброї волі об'єднатися. Ми мусимо підняти свою державу з колін, бо виходить, що усі воєнні жертви були марними. І маємо пам'ятати, що і сьогодні тривають війни: інформаційні, те-

нологічні, політичні, які вимагають нашої згуртованості.

Представники „Руських сил Криму“ прийшли до Вічного вогню не лише під своїми власними прапорами, але й під червоними. Серед них був і справжній бойовий. Виявилось, усі роки війни, а також довгі післявоєнні зберігав його один із фронтовиків у себе вдома.

— У людей забрали все, навіть червоний прапор, на якому — кров наших батьків і дідів, — зауважив голова Конгресу руських общин Криму депутат ВР АРК Сергій Шувайников, котрий розповів також про фронтову долю своїх батьків та про дядька, могилу якого знайшов сам вже у 80-ті роки.

До речі, Сергій Шувайников був серед запрошених, бо „Руське єдінство“ до акції не долучилося, як і не провело своєї власної. Хоча добре пам'ятаю обіцянки його лідерів саме цього дня вирушити до радгоспу Красного, де на людських кістках ведуть забудови підприємці, і зруйнувати побудоване та домогтися, аби на місці колишнього концтабору було споруджено меморіал. Вони обіцяли автобуси і навіть закликали брати із собою засоби для зачистки території. Та, як бачимо, охолонули...

Поміж всеукраїнською акцією партії „Фронт Змін“, яка, на жаль, не стала масовою, та появою тут червоних прапорів біля Вічного вогню з'явилися і „неорганізовані“ громадяни. Це були дійсно люди доброї волі — яка стала єдиним поштовхом, що привела їх сюди. Тут я познайомила, зокрема, з родиною громадян Росії українського походження Дмитренків. Євген та Євгенія і їхній син Артем прийшли з квітами вшанувати подвиг загиблих та згадати своїх дідів по материнській і батьківській ліній. Усі вони воювали, а Микита Старовойтов взагалі вижив за дивних обставин: його витяг з поля бою

санітарний собака, коли вважалося, що там немає вже живих.

А ось голова Кримської республіканської організації Конгресу українських націоналістів Василь Овчарук відзначив скорботну дату в храмі. Він замовив там молебень за жертвами „коричневої та червоної чуми“. Але ж маючи своє категоричне ставлення до прихильників комуністичної ідеї, пан Микола теж сумував разом з ними з приводу загибелі десятків мільйонів ні в чому не винних людей. Бо ж до серця кожного, перш ніж виховний, промовляє його генетичний досвід і чи не у кожного ген пам'яті волає про біль, про страх, про підступно обірвані ниточки власного роду.

Ось тому, зокрема, ми і є народ, нація, очищена біля церковних свічок та Вічного вогню, попри бажання або небажання тих, хто не проти й сьогодні розділяти і володарювати...

Тамара СОЛОВЕЙ.
(Фото автора).

РОЗПОРЯДЖЕННЯ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ №204/2011-РП

Про додаткові заходи з пошуку, дослідження і впорядкування місць поховань жертв війни, політичних репресій та інших трагедій Українського народу

З метою вдосконалення роботи з пошуку, дослідження і впорядкування місць поховань жертв війни, політичних репресій та інших трагедій Українського народу:

1. Кабінету Міністрів України:
  - 1) жити за участю Національної академії наук України в установленому порядку заходів щодо:
    - активізації роботи з пошуку, дослідження і впорядкування місць поховань жертв війни, політичних репресій та інших трагедій Українського народу (далі — пошукові роботи), залучення до неї громадських організацій, а також забезпечення планового, наукового характеру такої роботи; неухильного додержання вимог законодавства при проведенні пошукових робіт, увічненні пам'яті загиблих;
  - 2) опрацювати питання щодо утворення спеціальної комісії з вивчення питань, пов'язаних із виявленням і дослідженням місць поховань жертв війни, політичних репресій та інших трагедій Українського народу, а також створення наукового мартирологу загиблих;
  - 3) забезпечити фінансування в установленому порядку пошукових робіт у необхідних обсягах.

2. Міністерству внутрішніх справ України, Міністерству оборони України, Міністерству закордонних справ України, Службі безпеки України, Державній архівній службі України, Державній пенітенціарній службі України вжити за участю Генеральної прокуратури України додаткових заходів із виявлення документів, які містять інформацію про місця поховання жертв війни, політичних репресій та інших трагедій Українського народу, із розсекречення в установленому порядку таких документів, сприяти вільному доступу до розсекречених архівних документів представників громадських організацій, наукових установ та організацій, учених та громадян.

3. Міністерству внутрішніх справ України, Раді міністрів Автономної Республіки Крим, місцевим державним адміністраціям ужити заходів щодо запобігання актам наруги над могилами, іншими місцями поховань жертв війни, політичних репресій та інших трагедій Українського народу, пам'яттю загиблих.

4. Це Розпорядження набирає чинності з дня його опублікування.
Президент України Віктор ЯНУКОВИЧ.

21 червня 2011 року.

22 червня, в Кривому Розі Дніпропетровської області міська організація ветеранів Великої Вітчизняної війни відкрила пам'ятник воїнам штрафного шосто-го штурмового батальйону. Про це повідомляють в Дніпропетровській обласній державній адміністрації.

Зазначається, що шостий окремих штурмовий стрілецький батальйон, який звільняв в лютому 1944-го року Кривий Ріг, складався з 150 колишніх

ПАМ'ЯТНИК ШТРАФБАТУ

військовополонених і тих, хто вирвався з оточення.

«Вони виступили проти німецьких танків і змогли відбити найсильніший напад німців у битві за Кривий Ріг, але з 150 героїв в живих ніхто не залишився», — наголошують в облдержадміністрації. У повідомленні також сказано, що на відкритті пам'ятника були присутні п'ять онуків загиблих воїнів-штрафників.

Повідомляється, що пам'ятний знак заввишки шість метрів виготовлений з граніту. Він являє собою постамент з елементами п'ятикутної зірки та трьох колон, на яких прикріплені металеві фігури трьох журавлів у польоті. На постаменті викарбувані імена 150-ти загиблих воїнів батальйону. В облдержадміністрації наголосили, що пам'ятник встановлено на благодійні кошти.

Це не перший пам'ятник в Східній Україні до Другої світової, незважаючи на заяви Дніпропетровської облдержадміністрації.

Так, ще на початку двотисячних пам'ятник солдатам штрафбату встановили в Красногорську Московської області, а в 2007 році в селі Донському Токмацького району Запорізької області встановили пам'ятник жіночому штрафбату.

Інтерфакс-Україна.

ОРДЕН ЗНАЙШОВ РОДИЧІВ СОЛДАТА, ЯКИЙ ЗАГИНУВ У КРИМУ

Понад два роки тривав пошук рідних і близьких сержанта Олексія Ребростого, який загинув при визволенні Криму 1944 року.

Його останки разом з іншими полеглими було знайдено пошуковими групами в Ленінському районі Криму, особу встановлено лише завдяки ордену «Червона зірка», що зберігся в похованні. Понад 60 років О.Ребростий вважався зниклим безвісти, передає кореспондент УКРІНФОРМУ.

Допомогла в пошуку рідних телепрограма «Жди мене», куди звернувся депутат кримського парламенту із проханням допомогти. І через деякий час близькі загиблого воїна відгукнулися, розповів кореспонденту агентства голова постійної комісії з нормотворчої діяльності, організації роботи і зв'язків із громадськістю Верховної Ради АРК Єфім Фікс.

«У Сумській області мешкає племінниця Олексія Ребростого, куди ми виїхали напередодні 70-річчя початку війни і вручили знайдений орден, розповіли, що її дядька, разом з іншими полеглими, було перепоховано з військовими почесними в с. Фронтове Ленінського району», — повідомив Є.Фікс. «Безумовно, це зворушливий момент для рідних, які вже і не сподівалися почути якусь звістку про зниклого безвісти на фронті», — сказав він.

Багато в чому встановити дані про військові поховання й особи загиблих допомагає республіканська програма «Найти солдата», що ось вже кілька років реалізується у Криму.

Завдяки самовідданій роботі пошукових загонів було встановлено долі полеглих солдатів, які раніше вважалися зниклими безвісти.

Нещодавно, завдяки медалі «За відвагу», знайдено родичів рядового Івана Кононова з Мордовії, який також вважався зниклим безвісти у Криму.

Як уже повідомляло агентство, Програму «Найти солдата» було розроблено кримською владою і затверджено парламентом автономної республіки.

У військові часи Кримський півострів став плацдармом, на якому під час оборони і визволення від окупантів загинули тисячі солдатів й офіцерів.

Заходи за програмою «Найти солдата», що затверджено кримським парламентом на період до 2015 року, передбачають складання і постійне оновлення карт-схем військових поховань, зокрема ймовірних, де відбувалися запеклі бої. Буде розроблено також план пошукових робіт, участь у розробці якого візьмуть історики і краєзнавці.

Крім того у Криму буде створено банк даних про поховання в період Великої Вітчизняної війни, а також організовано встановлення надгробків і меморіальних споруд, із перепохованням останків воїнів.

Серед найважливіших подій Великої Вітчизняної війни бої за Крим посідають особливе місце. У них брали участь радянські війська Кримського фронту, 4-го Українського фронту, Окремої Приморської армії, Чорноморський флот, партизани і підпільники.

Боротьба за Крим тривала 2 роки і вісім місяців. В цей час було проведено понад 20 оборонних і наступальних операцій, що спричинили величезні втрати. На сьогодні у Криму нараховується 2087 військових і 96 партизанських поховань. Десятки тисяч воїнів залишаються без поховання, чимало з них залишилися на дні Азовського і Чорного морів. Загальна кількість загиблих перевищує сотні тисяч.

КОНСТИТУЦІЙНА АСАМБЛЕЯ ГОТУВАТИМЕ ЗМІНИ ДО КОНСТИТУЦІЇ З РОКИ (Закінчення).

Поч. на 1-й стор.).

За словами Л.Кравчука, фахівці, які входять до Конституційної Асамблеї, вбачають необхідність більш чітко прописати в Основному законі розподіл повноважень між гілками влади, Генеральної прокуратури, передбачити відповідальність за порушення прав і свобод людини. Планується створити розділ про місце самоврядування та розділ, який визначатиме відповідальність посадових осіб за недотримання Конституції.

"Ми бачимо, що немає майже жодної статті Конституції, яку не потрібно було б привести до такого тексту, який би не давав двочитань", - наголосив Л.Кравчук.

Він повідомив, що положення нової редакції Основного закону, які стосуватимуться державного устрою, прав і свобод людини та громадянина, розподілу повноважень між гілками влади будуть висунуті на громадське обговорення. Крім того, Конституційна Асамблея для затвердження конституційних змін ініціюватиме всеукраїнський референдум. "Ми будемо ініціювати проведення референдуму для затвердження змін до Конституції, щоб не було більше спокус будь-якому президенту приходити і починати все спочатку", - резюмував Л.Кравчук.

Алла ШЕРШЕНЬ (УКРІНФОРМ).

24 червня Міністр культури України Михайло Кулиняк та голова Київської міської державної адміністрації Олександр Попов відкрили пам'ятник творцю першої української Конституції, гетьману Пилипу Орлику.

Пилип Орлик (1672-1742) - гетьман Правобережної України (1710-1714), гетьман України в еміграції (1714-1742), видатний державник, самовідданий патріот, автор першої української конституції. «Пакти і Конституція прав і вольностей Війська Запорозького» або так звана «Конституція Пилипа Орлика», яку було проголошено у день його виборів гетьманом, є унікальним документом, який дослідники небезпідставно називають однією з перших у світі демократичних конституцій. Головна

У КИЄВІ ВІДКРИТО ПАМ'ЯТНИК ТВОРЦЮ ПЕРШОЇ УКРАЇНСЬКОЇ КОНСТИТУЦІЇ

ідея її - повна незалежність України від Польщі та Росії, причому кордони з Польщею визначалися по річку Случ, як за Богдана Хмельницького. Крім визначення території української держави, цей документ визначав права усіх верств населення України, незалежне становище Запорозької Січі від Польщі та Росії.

Визначальною рисою Орликової Конституції, яка, власне, робить її однією з найдемократичніших серед усіх тогочасних подібних державних актів, є пункти, котрі обмежували гетьманську владу на користь старшинської ради - своєрідного козацького парламенту, до якого мали увійти не лише генеральна старшина й полковники, а й представники Запорожжя та полків - від кожного по одній заслуженій особі.

Монумент авторів першої української Конституції 1710 року, видатному гетьману Пилипу Орлику розташовано у сквері на перетині вулиць Липської та Пилипа Орлика, навпроти Кловського палацу, де тепер знаходиться Верховний Суд України. Пам'ятник складається з постаті гетьмана у миті підпису доленосного документу і вертикальної декоративно-

геральдичної композиції з елементів зброї, мистецтва та державності. Просторова композиція розміщується з двох боків алеї, що дозволяє відвідувачам проходити крізь неї та знайомитись з кожним елементом.

У урочистій церемонії відкриття пам'ятника взяли участь Міністр культури Михайло Кулиняк та голова Київської міської державної адміністрації Олександр Попов.

Михайло Кулиняк привітав всіх присутніх з цією визначною подією, адже монумент Пилипу Орлику стане символом ствердження української державності і демократії. «Орликова Конституція є унікальним документом, який дослідники небезпідставно називають однією з перших у світі демократичних конституцій», - наголосив Міністр. - Головна ідея її - повна незалежність України.

Крім визначення території української держави, цей документ визначав права усіх верств населення України. Вчені й політики нині не без підстав вважають, що вона як державний акт республіканського спрямування на 80 років випередила ідеї Французької революції. Конституція Орлика й сьогодні вражає

свою актуальністю й високим правовим рівнем».

Появі пам'ятника українській державності передувала тривала та кропітка підготовча робота. У 2007 році Міністерством культури було проведено конкурс на кращий ескізний проект пам'ятника, переможцем якого визначили авторський колектив у складі скульптора, народного члена Академії мистецтв України Анатолія Куша та заслуженого архітектора України, дійсного члена Української академії архітектури Олега Стукалова.

<http://mincult.kmu.gov.ua>

* * *

29 червня 2011 року у шведському місті Крістіанстад відбудеться відкриття пам'ятника українському гетьману Пилипу Орлику - автору однієї з перших демократичних конституцій на теренах Європи. Про це повідомляє портал "Культура" з посиланням на прес-секретаря посольства України в Швеції Марину Погребнюк.

Пилип Орлик проживав у місті Крістіанстад в 1716-1719 рр. Відкриття пам'ятника буде приурочено до 15-ї річниці Конституції України та 300-ї річниці Конституції Орлика. Окрім того, на будинку, де проживав Пилип Орлик, планується відкриття нової меморіальної дошки.

24 червня у Сімферополі пройшли урочисті заходи з нагоди святкування 15-ї річниці Дня Конституції України. Вранці відбулося покладання квітів до пам'ятника Тарасу Шевченку. У церемонії брали участь голова Верховної Ради АР Крим В.Константинов, в.о. Постійного Представника Президента України в АР Крим В.Плакіда, перший заступник голови Ради міністрів АР Крим П.Бурлаков, члени президії кримського парламенту та уряду автономії, Сімферопольський міський голова В.Агеев, громадськість та представники ЗМІ.

В рамках святкування Дня Конституції України у Верховній Раді АР Крим пройшли урочисті збори, на яких було вручено відзнаки кримської влади провідним працівникам різних галузей автономії з нагоди свята.

Конституція України, п'ятнадцятиріччя з часу ухвалення якої ми відзначаємо 28 червня, підтвердила статус української мови як державної і в статті 10 Конституції України встановила: «Держава забезпечує всебічний розвиток і функціонування української мови в усіх сферах суспільного життя на всій території України». Відповідно до статті 11, держава «сприяє консолідації та розвитку української нації, її історичної свідомості, традицій і культури...». Саме державна мова є ключовим інструментом не лише консолідації, а й забезпечення політичної єдності суспільства і зміцнення державності. Рішення Конституційного Суду України від 14 грудня 1999 року № 10-рп/99, яке тлумачить статтю 10 Конституції України, встановлює, що «українська мова як державна є обов'язковим засобом спілкування на всій території України при здійсненні повноважень органами державної влади та органами місцевого самоврядування (мова актів, роботи, діловодства, документації тощо)...». У своєму рішенні Конституційний Суд України підкреслює, що статус української мови як державної повністю відповідає державотворчій ролі української нації, яка історично проживає на території України, становить абсолютну більшість її населення і дала офіційну назву державі, та є однією з основ конституційного ладу в Україні.

Незважаючи на те, що Конституція України, як і Рішення Конституційного Суду України, є обов'язковими до виконання на всій території України, не припиняються замах на фундаментальні положення Основного закону. Передовсім це стосується державних посадовців найвищого рівня - Прем'єр-міністра України М.Азарова, Першого віце-прем'єр-міністра України А.Клюєва, Віце-прем'єр-міністра України Б.Колесникова, Першого заступника Глави Адміністрації Президента України І.Акімової, міністра внутрішніх справ А.Могильова, народних депутатів України та багатьох інших висококорангових чиновників, які нехтують вимогами Конституції України і чинного законодавства. Попри те, що їхній обов'язок - вживати українську мову як мову офіційного спілкування під час виконання ними службових обов'язків, вони невикористовують недержавну мову у публічній діяльності. Це стосується і протиправних рішень, ухвалених деякими органами місцевої влади, зокрема, Запорізької та Луганської обласних рад, спрямованих на звууження сфери функціонування української мови, а також спроб русифікувати освітній і

виховний процеси міністром Д.Табачником та деякими чиновниками на місцях, зокрема, в Києві, Одесі, Донецьку, Макіївці й інших містах. Дійшло до того, що офіційні веб-сайти Луганської обласної ради та Луганської міської ради функціонують тільки російською мовою, всупереч постанові Кабінету Міністрів України від 4 січня 2002 року № 3 «Про Порядок оприлюднення у мережі Інтернет інформації про діяльність органів виконавчої влади» та спільному наказові Держкомтелерадіо і Держкомзв'язку від 25 листопада 2002 року № 327/225 «Порядок функціонування веб-сайтів органів виконавчої влади». Не сприяє шанобливому ставленню до державної мови як однієї з основ конституційного ладу мацання з метою запровадження російської мови замість державної.

Висловлюючи нашу глибоку стурбованість таким ставленням нинішньої влади до державної мови в Україні, ми наголосуємо на тому, що Президент України як гарант додержання Конституції України, прав і свобод людини та громадянина зобов'язаний не допустити нівелювання статусу української мови і підриву державності України.

«НЕ ПРИПИНЯЮТЬСЯ ЗАМАХИ НА ФУНДАМЕНТАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ОСНОВНОГО ЗАКОНУ...»

ЗВЕРНЕННЯ КООРДИНАЦІЙНОЇ РАДИ З ПИТАНЬ ЗАХИСТУ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ПРИ КИЇВСЬКІЙ МІСЬКІЙ ОРГАНІЗАЦІЇ ТОВАРИСТВА «МЕМОРІАЛ» ІМ. В. СТУСА ДО ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ В. Ф. ЯНУКОВИЧА ЩОДО СИСТЕМНИХ ПОРУШЕНЬ КОНСТИТУЦІЙНОГО СТАТУСУ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЯК ДЕРЖАВНОЇ

- 1) забезпечити додержання конституційних гарантій щодо всебічного розвитку і функціонування української мови як державної в усіх сферах суспільного життя на всій території України;
- 2) зобов'язати посадових і службових осіб органів державної влади вживати українську мову як мову офіційного спілкування;
- 3) припинити антиконституційну практику призначення на посади в органах державної влади та органах місцевого самоврядування осіб, які не володіють українською мовою;
- 4) вважати посадових і службових осіб органів державної влади, які під час виконання ними службових обов'язків нехтують вимогами положення частини першої статті 10 Конституції України, такими, що не відповідають займаній посаді;
- 5) забезпечити приведення рішень органів місцевого самоврядування з питань використання державної мови у відповідності до Конституції і чинного законодавства;
- 6) забезпечити право громадян на всій території України на одержання інформації українською мовою через вироблення механізмів підтримки українськомовних газет і журналів.

За дорученням Координаційної ради з питань захисту української мови при Київській міській організації товариства «Меморіал» ім. В. Стуса - Голова Координаційної ради, член Національної спілки журналістів України Тарас МАРУСИК.

ПОЕТ СКАЖЕ, ЯК ЗАВ'ЯЖЕ...

ЛЯЛЬКОВОД

Сусід за ниточку сип-сип:
- А хто ти є такий, народе,
Що хочеш бути сам-господар
І незалежний їсти хліб?
- Та ми... Та я...
Ми - українці.
- Ну, що ж ви хочете,
скажіть?
- Так незалежно хочем жити!
- Але ж і ми вам не чужинці.
- Воно то так... Але ж земля,
Де ми живем, земля це наша.
І ми свою їмо тут кашу.
І засіваємо поля.
- Одне ж й нам потрібен хліб.
- Так і купляйте на здоров'я!
Ми продамо його з любов'ю.
А він за ниточку сип-сип:
- Так теє...
Наш тут флот, у вас.
- То й що? Які проблеми в тому:
Нехай пливе собі долоду,
- Так ми ж його, наш флот, за газ...
- А ми і купим газ за хліб.
В нас пшениці такі тут родять,
Аби лиш вільним був господар!
А він за ниточку сип-сип:
- Ач осмілилі як хахли!
- Та не хахли ми - українці!
- Ну, це своїй розкажеш жінці!

Хахли ви є, як і були:
Бо в вас тепер знов наша влада.
І зачиняй свій балаган!
... Десь голос жінки:
- Спши, Іван?
- Та ні... Встаю!
Й завіса пада.
А він за ниточку сип-сип...
І допи ця вистава буде,
Допоки не цінують люди
І рід свій, землю власну й хліб.
А він за ниточку сип-сип...
Іван ЛЕВЧЕНКО.
<http://ivanlevchenko.livejournal.com>

Звернення підтримали: голова Київської міської організації товариства «Меморіал» ім. В.Стуса Роман Круцик; професор Національного університету «Києво-Могилянська академія», Надзвичайний і Повноважний Посол України Володимир Василенко; голова Київського благодійного фонду імені О. Гіркака «Українським дітям - українське слово», народний депутат України Юрій Гнаткевич; професор Національного університету «Києво-Могилянська академія» Лариса Масенко; народний депутат України Олександр Доний; автор «Мовного балансу України», політехнолог, віце-президент Української РР Ліги Олег Медведєв; професор Національного університету «Києво-Могилянська академія» Володимир Панченко; професор Київського національного університету імені Тараса Шевченка, Заслужений журналіст України, заступник голови Всеукраїнського товариства «Просвіта» ім. Т.Шевченка Олександр Пономарів; лауреат Національної премії України імені Тараса Шевченка, виконавчий директор Ліги українських меценатів Михайло Слабошпицький; голова Центру громадських ініціатив «Інформаційне суспільство», голова Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення (2005-2009 р.р.) Віталій Шевченко; професор Київського міжнародного університету, Заслужений діяч науки і техніки України, член Центрального правління Всеукраїнського товариства «Просвіта» ім. Тараса Шевченка Іван Юшук; директор Всеукраїнської громадської організації «Громадський рух «Не будь байдужим!» Оксана Левкова; голова постійної комісії Київської міської ради з питань культури та туризму, член Національної спілки журналістів України Олександр Бригинець; Громадський рух «Відсіч» - Михайло Свистович; старший викладач Національного університету «Києво-Могилянська академія», експерт Центру політико-правових реформ Олексій Курінний; редактор сайту «Слово і діло», правозахисник Володимир Богайчук; заступник голови громадської організації «Люстрація» Олександр Куліковський; голова Комітету захисту українських журналістів Микола Закалюжний; генеральний директор Фонду ім. Олега Ольжича, Заслужений працівник культури України Сергій Кот; директор дитячого видавництва «Прудкий равлик», член Національної спілки письменників України Леся Воронина; ВГМО «Національний Альянс» - В'ячеслав Пономарьов.

DURO LEX – SED LEX

На сайті відділу зв'язків з громадськістю УМВС України у Севастополі 19 червня з'явилося повідомлення про притягнення до відповідальності учнів однієї з севастопольських шкіл за зірваний урок. «Наприкінці навчального року, - йшлося в повідомленні, - до Нахімовського райвідділу міліції звернулася директор школи з проханням кваліфікувати дії учнів 9 класу. Оперуповноваженими кримінальної міліції у справах дітей була проведена перевірка, якою встановлено: у 9 класі, на уроці хімії, група учнів вирішили відсвяткувати кінець навчального року. До події семеро підлітків підготували заздалегідь: принесли гітару, й коли до класу зайшла вчителька, почали співати нецензурні частівки. Дівчата підтанцювали, дехто курив цигарки, решта - знімала подію на камери мобільних телефонів. Відеоролик потім виклали в Інтернет...»

Батьки всіх правопорушників притягнені до адміністративної відповідальності за неналежне виховання дітей. Ті підлітки, кому вже виповнилося 16 років, самостійно понесуть покарання за двома статтями - дрібне хуліганство та куріння в громадських місцях. Стосовно них суд вже прийняв рішення: одному з учнів призначений штраф, двом іншим - попередження.

Отже, як мовили у стародавні часи: Duro Lex, sed Lex - Суворий закон, але - закон. Той факт, що подією цікавиться журналіст з Газетно-журнального видавництва Міністерства культури України, схоже, потішив начальника райвідділу освіти Нахімовського району Севастополя Ірину Батайкіну та головного фахівця шкільної освіти того ж райвідділу - Олену

Олена Назарова.

Назарову. Бо школа, на їхню думку, лише відзеркалює кризу культури в нашому суспільстві. Я ще не встигла закінчити запитання «Як так могло статися?» - як отримала відповідь та ще й пораду: пошукати на телебаченні програми соціального змісту. А чого варті фільми з пропагандою насилья та швидкого збагачення? Про те, чим захарашений Інтернет - не варто вже й говорити. То де ж вчитися моралі нашим дітям? Інколи вмикаєш телевизор і червонієш за той телевізійний продукт, - каже Ірина Батайкіна.

Не всі батьки мають змогу відслідковувати й обмежувати доступ дитини до таких програм. А це і є той виховний процес, який повністю перекреслює виховну роботу вчителя.

Головний фахівець райвідділу освіти і науки Олена Назарова додає: - Відомий постулат «Краса врятує світ» давно став архаїзмом. А даремно, бо виховувати дітей треба на позитиві. Адже переглядаючи такі фільми, де все вирішується гримми, насильям, брутальністю, учень думає: «А чому б мені не спробувати так?»

Як розцінити цей інцидент з точки зору стосунків учень-вчитель? - запитую у Ірини Батайкіної - Тут, на мою думку - все в комплексі: і невміння правильно завершити навчальний рік, і неповага до вчителя. Бо, погодьтеся, одні й ті ж самі учні на різних уроках поведуться по-різному. У даному випадку, це - приниження вчителя. Що дивує, школа №19 - спеціалізована й відбирають туди кращих дітей, з високими здібностями до навчання. Хотілося б, звичайно, щоб такі діти мали й вищий рівень культури. Це прекрасна школа, зі своїми традиціями, але, на жаль, і її не оминув такий прикрий випадок. Я погоджуюся з колегою, що краса врятує

світ, але варто при цьому пам'ятати й іншу думку: злочинець має знати про невідворотність покарання. Думається, цей постулат у вихованні також не зайвий. У даному разі підлітки 15-16 років переступили певну межу. Їхні кроки були свідомими, тому дії керівництва школи ми повністю підтримуємо. Документи до правоохоронних органів були передані лише після численних спроб вирішити питання виховними засобами.

Учні знали, що за такі вчинки, будуть притягнуті до відповідальності?

Кожна школа має свій Статут, де чітко виписані правила поведінки в школі. Статут складений на основі типових правил, опрацьованих Міністерством освіти і науки України, адаптований під конкретний навчальний заклад. До того ж 9-класники мають уроки правознавства. Безсумнівно, учні знали, на що йдуть. Таку поведінку спровокувала безкарність. Адже ця група школярів і раніше поведлася не найкращим чином, але жодного разу не була жорстко покарана. У школах бувають різні інциденти. Звісно, підлітки не можуть поводитися так, як дорослі. Але такого цинізму, щоб знімати на відео та ще й в Інтернеті розміщувати, ще не було. Головне у цьому випадку те, щоб усвідомили як учні, так і їхні батьки, що кара за такі вчинки - невідворотна.

Ще одна прикрий подія - мовчазна співучасть решти школярів. Адже за цією ганебною «виставою» спостерігав увесь клас. І ніхто не намагався спинити сімох порушників. Навіть ніхто не вийшов на знак протесту з класу. Ось що страшно! Йшов зворотний виховний процес. А скільки учнів ще подивилися відеоролик! Справжня наука вседозволеності!

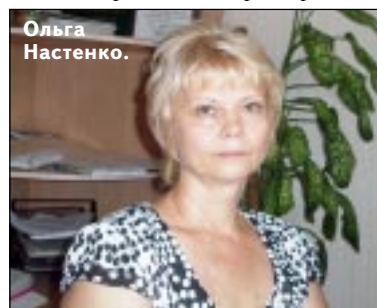
Ці підлітки будуть відраховані зі школи?

Ні, такого права у нас немає. 9-класники вважаються випускниками, вони закінчили 2 ступінь навчання. Це спеціалізована школа з поглибленим вивченням іноземних мов. Учні інколи відраховують, але тільки за неналежний рівень знань. Дехто з цих дітей може й не піде у 10 клас. Але лише ті з них, кому не до снаги програма спеціалізованої школи. Може, й це стало причиною такої поведінки, захотілося наостанок грюкнути дверима.

До речі, у батьків були «круглі очі»: вони не могли повірити, що їхні діти могли так вчинити. Взагалі чимало батьків на зауваження вчителів відповідають однозначно: «Я цьому не вірю. Моя дитина не могла так вчинити». Часто такі розмови відбуваються у присутності учня: батьки стають на бік дитини і вчитель безсиллий шось довести. А потім, коли вже все вихлопується через край, батьки хапаються за голову. Але довести їм, що такий цинізм, жорстокість проявляються не раптово, а зростають роками, буває нелегко.

Тривалий час розмови дозволив під'їхати до райвідділу освіти і науки директорів школи №19 Ользі Настенко, і я вже мала одразу трьох респондентів. Кожна з них пройшла довгий шлях від вчителя-початківця до директора школи й потім до фахівця та начальника райвідділу освіти і науки.

Коли стався цей прикрий випадок? - звертаюся до директора шко-

Ольга Настенко.

ли Ольги Настенко.

Це було у п'ятницю, 13 травня. Зірваний урок, таке вже траплялося, учитель хімії, на моє прохання, подала доповідну записку. Через три дні ми зібрали педагогічний консиліум, куди викликали учня, організатора інциденту. Батьки його відмовилися прийти, хоч це - доволі благополучна родина. Поговорили з підлітком, присоромили, й він розкався у скоєному. Ніхто тоді не знав справжніх масштабів цього інциденту. А далі - кінець року, екзамені, випускні вечори тощо.

31-го травня нам зателефонували батьки учнів цього ж таки класу й запитали, чи бачили ми викладений на учнівських Інтернет-сторінках відеоролик про зірваний 13 травня урок хімії? Й лише тоді наш завуч разом з педагогом-організатором з виховної роботи віднайшли в Інтернеті той відеоролик, скачали його та зберегли у комп'ютері.

Зателефонувавши до правоохоронних органів, ми отримали кваліфі-

ковану оцінку події, а також пораду не залишати безкарно такі речі й подати заяву. Зібравшись усім педагогічним колективом, ми ще раз переглянули те відео. Скажу вам, це був справжній шок. Всі учні, що брали участь у цій ганебній події - з благополучних родин, що дуже насторожує.

Неприємно, що вчитель у таких ситуаціях - безсиллий. Що б не трапилося, завжди винна школа. На мою думку, до таких випадків призводить відсутність співпраці батьків з учителями. Виходить так, що і в родині через брак часу виховні процеси зведені до мінімуму, і до вчителів повної довіри немає. Інколи батьки починають сваритися з класним керівником у присутності того ж таки учня. Чого варте зауваження вчителя після такого прикладу? Безкарність виховує вседозволеність. У нашому випадку більшість учнів, що засвітилися у зриві уроку, запланували після 9 класу піти зі школи й вони дозволили такий собі демарш на останньому уроці хімії. Цинізм, з яким вони це зробили, важко пояснити і сприйняти. Адже це вони все знімали на відео - не ми! Хоча їхні батьки й досі дорікають нам. Ми вже почули від них все, що завгодно: непрофесійний педагогі, не любимо дітей тощо. Але чому я маю їх любити? Я сумлінно виконую свою роботу й повинна рівно ставитися до всіх учнів. А любити у мене є кого. Я маю своїх дітей, свою родину. Вдаватися до таких сильних почуттів, як любов чи ненависть, вчитель, на моє переконання, взагалі не має права.

Найбільші бешкетники, як відомо, не на всіх уроках поведуться однаково. Що Ви можете сказати про вчителя хімії? - Інтелігентна порядна людина, хороший фахівець, толерантна у спілкуванні з колегами, позитивно ставиться до учнів. Може, більш позитивно, ніж дехто того заслуговує.

За всю мою журналістську практику я не мала одразу трьох респондентів. Важке інтерв'ю. Три пари очей, наповнених тривогою й болем. На моє глибоке переконання, держава в неоплатному боргу перед вчителем. Це на його тендітні, частіше за все, жіночі плечі сьогодні тисне криза моралі цілого суспільства. Ще кілька десятиліть такої кризи - і все обернеться бідою, виправляти яку будемо століттями.

Лілія СТЕПКО.

м. Севастополь.

Ірина Батайкіна.

КУДИ ЩЕЗАЮТЬ ОЗДОРОВНИЦІ?

Розгорається новий скандал навколо профспілкових санаторіїв. Генпрокуратура заявила, що Федерація профспілок України замислила передати чергові 18 цілих майнових комплексів оздоровниць півдня країни комерсантам, з маси вже розбазарених. У Криму готується масштабне захоплення рейдерами найпривабливіших курортних територій і санаторіїв, повідомляють їх працівники на умовах анонімності. Про підготовку до продажу оздоровниць у приватні руки знають і в уряді автономії. Його глава Василь Джарти переконаний: якщо це відбудеться, то на місці доступних за ціною профспілкових санаторіїв миттєво з'являться нові недосяжні для загалу палаци й готелі «з видом на море». Вбиватиметься й надалі національне надбання - унікальний ландшафт і природний потенціал кримського Південнобережжя. Законністю продажу останніх профспілкових оздоровниць зацікавилася й прокуратура автономії, яка почала свою перевірку. Зачастили суди посадові особи Укрпрофоздоровниць, котрій підпорядковані санаторії. Лише останнім часом правоохоронці порушили проти них вісім кримінальних справ, зокрема, 4 - за фактами незаконного відчуження 5,6 тис. кв. м нерухомого майна. Сума збитку склала 20 млн. грн., об'єктами домагань стали 20 гектарів найцінніших кримських земель. У прокуратурі наголосили: загальна площа земельних ділянок санаторно-курортних комплексів Укрпрофоздоровниць в Криму за останні роки скоротилася з 120 гектарів майже на третину!

Проте керівники Федерації профспілок України уникають навіть говорити на що тему, втім, переконуючи ЗМІ, що продавати санаторії не збираються. Хоча йдеться вже не про першу «відмову» від своїх оздоровниць, а про кінець лікування й відпочинку простих трудивників і їх дітей, подальше згорання турботи про здоров'я знесиленої чорнобильською бідою й нестатками нації.

ЯК «УБИВАЮТЬ» САНАТОРІЇ

Найпоказовішими є приклади Ялти, де розкрадено найбільше профспілкових оздоровниць. А ще ж недавно тут була ціла мережа спеціалізованих, ефективних санаторіїв легеневого, кардіологічного, ниркового та неврологічного профілів. Після приватизації, передачі в оренду, викупу й інших форм приховлення профспілкової власності чимало першокласних оздоровниць припинили своє існування, інші приведено до жалюгідного стану, щоб легше привласнити. Занедбані й кліматолікування, яким славилася Ялта в минулому столітті, скаржаться безробітні медики.

Акціонування санаторіїв відбувалося культурно, без відома трудових колективів. Закриті акціонерні товариства оздоровниць справді закриті для їх працівників. Закрита й інформація про вартість санаторіїв, кількість і ціну випущених акцій. Працівникам оздоровниць навіть формально не пропонували продаж акцій, з урахуванням трудового внеску за роки роботи. Вперто приховується, хто заробив на цьому, яка частка баривши осіла в кишенях минулих керівників Укрпрофоздоровниць. Прикладів прикрої долі санаторіїв столиці кримських курортів хоч гребулю гати.

Приміром, кардіологічний санаторій «Енергетик» і неврологічний санаторій «Золотий пляж», після акціонування, перепродані вже кілька разів. Медперсонал давно звільнено з роботи, медичну апаратуру продано. Окремі корпуси санаторіїв здали в оренду комерційним структурам. Обидва санаторії припинили своє існування. Як і санаторій «Севастополь», корпуси якого викупили спритники, а персонал теж опинився на вулиці.

Наступна жертва - закриття вже давно чотиріповерхова ялтинська курортна поліклініка. В її численних кабінетах, розташованих біля самісного моря, лікувалося за курсівками за один заїзд по дві з половиною тисячі хворих. Хто купив цю будівлю і хто її продав, у чий гаман пішли гроші - невідомо й досі. Цілеспрямовано знищували й колишній

санаторій ім. Кірова, який мав за тисячу місць для лікування легеневих хворих. У час розкрадання його численні корпуси відходили вітчизняним і московським ділкам за смішну ціну - всього у кілька сотень тис. грн. На спортмайданчику біля оздоровниці «хтось» збудував п'ятиповерхову «хатинку» в парковій зоні санаторію. Нових власників медицина не цікавить. Їхня мета - гешефт і нажива.

І це далеко не всі прикри факти. Санаторій «Київ» на 400 місць раніше був кардіофрологічним. Після передачі його у комунальну власність Ялти почалися перепродажі його корпусів іменитим власникам. Гірка доля й Ялтинського лікувального пляжу, де оздоровлювалися пацієнти усіх профспілкових санаторіїв міста. Це був центр кліматолікування із зонами контролю самопочуття хворих, метеостанцією, медпунктом, чотирма корпусами для популярної і ефективної процедури - нічного сну під шум хвиль на 400 ліжок, залами для лікувальної фізкультури тощо. Тепер все це власність приватної фірми. Хто заробив на цьому цинічному неподобстві, хто продав лікувальний пляж?

І, нарешті, про «вбивство» колишнього санаторію ім. Куйбишева на тисячу ліжок. Після передачі його в комунальну власність мало що лишилося - розпродали все. А два корпуси відійшли російським підприємствам. Та й санаторій «Запоріжжя» опинився під загрозою повної втрати. Як не прикро, але увесь список втрачених доступних об'єктів здоров'я навіть важко перелічити.

«ПРИХВАТИЗОВАНО», РОЗКРАДЕНО, ПРОДАНО...

Отже, треба негайно провести термінову інвентаризацію жменьки останніх ялтинських профспілкових санаторіїв, прокуратура та слідчим органам, нарешті, виявити усіх давніх і останніх винних у втрачті, що сталася, і дати свою беззастережну оцінку цим обурливим фактам і явищам, які стрімко ведуть до ліквідації санаторіїв. Адже залишки ще не

розхапаної приморської землі, як золото Клондайку, ваблять товстосумів дедалі більше. Чи ж врятує унікальні цілющі оздоровниці нинішня влада, зобов'язана покласти цьому край? Бо ж сама заявила, що перетворить Крим на перлину України, й що бореться з корупцією для неї - серйозний іспит. Як і для Генеральної прокуратури, яка просто зобов'язана, нарешті, «перекопати» всі ділянки кримського узбережжя - рекреаційного, оздоровчого, природно-заповідного призначення та лісового й водного фондів. Бо чомуся так виходить, що всі попередні перевірки й земельно-палацові «перетряси» минулих років та останнього часу не зупинили нахабно, вражаючого розмахом розграбування півострова. Адже після кожної декларованої вже не раз хвилі «принципового наступу» на кримінальне розграбування недоторканого за законом узбережжя, об'єктам і персоналу «глобальних перевірок» ставало ні холодно, ні жарко. А всі колишні судові розбирання вони струшували із себе, як гуси воду. Тож прикладів воскресіння «убитих» санаторіїв, очищення найчарівніших кримських пейзажів від новобудов «хатинок», котеджів і вілл сумнівної законності досі ще не було.

Ось і зараз у багатьох кримчан постають запитання до влади, за яку вони голосували чи не активніше від інших регіонів: яким чином відбувається так, що виходи із кримського земельного лабіринту правоохоронцям часто «допомагають» шукати ті «перевірлячки», яких самих треба пильно перевіряти? Чому і як у члени комісії проникають особи, котрим вигідна плутанина, за наявності якої не так помітні безпрецедентні факти систематичного меншвання дорогішим узбережжям і його безцінними об'єктами? До того ж саме ними, які держава вважає загальнонаціональним скарбом. У цій ситуації люди все менше й менше сподіваються, що за умови об'явної громадськості прозорості розслідування кримінальних справ втекти від передбаченої законом відповідальності навіть під зручним політичним прикриттям не вдасться нікому...

Віктор ХОМЕНКО.

У КРИМУ ЗА ЗАГИБЛИМИ У ВІЙНІ ПЛІЧ-О-ПЛІЧ МОЛИЛИСЯ ПРЕДСТАВНИКИ РІЗНИХ КОНФЕСІЙ

22 червня в Сімферополі у парку ім. Ю. Гагаріна біля могили Невідомого Солдата відбулася спільна Молитва пам'яті за загиблими у Другій світовій війні. Ця акція стала частиною ініціативи Арсенієм Яценюком загальнонародної молитви, яка цього дня виголошувалася по всій Україні.

На спільну молитву прийшли представники різних конфесій Криму. Серед них: Єпископ Сімферопольський та Кримський Климент, Імам Центральної соборної мечеті Ніязі, Настоятель церкви святого Апока Вірменської Апостольської церкви Тер Хачатур Геворкян, Рабин громади прогресивного іудаїзму Сімферополя та України Михайло Капустін.

«У цей день, 70 років тому, розпочалася одна з найкровопролитні-

ших війн в історії нашого народу. Ми прийшли сюди усі разом, щоб незалежно від національності та віросповідання, вшанувати пам'ять тих, хто пішов з життя у ті трагічні роки. Саме тому ми вдячні усім представникам духовенства, котрі підтримали нашу ініціативу і прийшли, щоб промовити слова спільної молитви до Бога, аби вшанувати пам'ять солдатів і невинно убієнних у тій страшній війні. Бог - один, а шляхи до нього у кожного свої», - зауважив керівник кримського «Фронті Змін» Олександр Бурбак.

Розпочав спільну молитву Єпископ Сімферопольський та Кримський Климент.

Настоятель церкви святого Апока Тер Хачатур Геворкян, звертаючись до учасників молитви, сказав: «Сьогодні нас збирала тут наша пам'ять. Знаєте, адже кожен п'ятий, з сотень тисяч полеглих вірмен, лежить саме

у кримській землі... Я широ вдячний Богові, що ми тут спільною молитвою вшануємо тих, кого вже нема з нами, хто пішов з життя у роки Великої Вітчизняної війни».

Прочитавши суру, Імам Центральної соборної мечеті Ніязі сказав, що пам'ять дає нам надію на майбутнє, у якому немає місця таким страшним речам, як війна.

«У мене багато родичів і близьких померло у ті страшні роки... Тому я прийшов помолитися сюди разом з усіма і вшанувати пам'ять загиблих», - зазначив Рабин громади прогресивного іудаїзму Сімферополя та України Михайло Капустін.

Молитви різними мовами, які прозвучали у Сімферополі, ще раз підтвердили, що об'єднує суспільство спільна пам'ять і ширість, а не політичні гасла. Адже тільки в єдності можемо знайти силу для розвитку країни і українського народу.

Ірина МИТКАЛИК.

ТОЧКА ЗОРУ

ЧОМУ ПРОВАЛИЛАСЯ ПРОВОКАЦІЯ?

Несправжні євреї (насправді представники проросійських радикальних організацій), які приїхали до Львова 21 червня, щоб як і 9 травня потовкати на могилах (вони це називають «поприбирати могили» або «помолитися за загиблих»), цього ж дня спакували валізи. Як стало відомо УНІАН, співробітники правоохоронних органів м'яко так зустріли їх, пояснили, що всі заходи заборонені судом та особисто провели на залізничний вокзал, щоб відправити додому. Особисто. А ще нам вдалося дізнатися, що кілька сотень провокаторів зупинили ще тоді, коли вони збиралися виїжджати з Одеси. Ось так, вміють наші правоохоронці бути зі своїм народом, коли хочуть або коли цього хоче Президент. Бо для провокації потрібні не двоє, як стверджують політехнологи, маючи на увазі провокатора та провокованого. Окрім згаданих потрібні ще влада та силові структури, які цю провокацію підігрують та дооформлюють. Принаймні, на 9 травня було саме так. Ми не знаємо, що допомогло зрозуміти владі, що не можна так давати використовувати власні міста для тренувань іноземних спецслужб. Але виглядає так, що цього разу операція під назвою друга серія провокацій «одеські євреї їдуть до Львова» завершилась пшиком. Не виключено, що свою роль зіграли представники дипломатичного корпусу. Якраз напередодні 22 червня з Олегом Тягнибоком зустрілися представники західних держав. На офіційному ресурсі «Свободи» було написано, що вони обговорили «політичну ситуацію». Можна здогадатися, що послі хотіли почути позицію лідера «Свободи» щодо подій 9 травня та 22 червня. І, ймовірно, його бачення здалося їм цілком переконливим. (Цікаво, що в цей самий час відбулася спроба дискредитувати членів патріотичної організації «Тризуб» в очах європейських організацій. 22 червня з'явилася інформація, що вони пікетували офіс Ради Європи. «Тризуб» блискучо заперечив це звинувачення. Не виключено, що до дискредитації причетна влада, яка помітила співпрацю дипломатичного корпусу із львівською спільнотою та націоналістами.) Враховуючи, що напередодні 22 червня КС виніс рішення про заборону офіційного використання червоного прапора, можна припустити, що частина оточення Президента переконала його згорнути (або відкласти, це побачимо - авт.) реалізацію технології розколу по лінії «нацистський захід - радянський схід». Знаковою по-

дією є і те, що сестра голови Адміністрації Президента поскандалила в ПАРЄ із росіянами, протестуючи проти включення України у доповідь про неонацизм.

Можливо, оточення Президента зрозуміло, що прояви так званого «неонацизму» та використання тоталітарної символіки (встановлення пам'ятників Леніну та вихвалення Сталіна) однаково гріховні в очах європейської спільноти. Варіантів може бути безліч. Аж до того, що для здійснення провокацій вже не знаходиться виконавців, бо робота настільки брудна та непопулярна. А можливо, просто росіянам забракло грошей. Але незаперечним є той факт, що одеських «євреїв» зі Львова кого від-

шення мирного населення у червні 1941 року. На покладанні квітів окрім представників обласної та обласних адміністрацій побачила представників єврейської общини. Я розговорилася з ними після паняхиди, яка відбувалася біля стіни тюрми на Лонцького.

— Сьогодні день початку війни. І тут було вбито тисячі людей, українців, євреїв, поляків, — сказав нам голова центру «Голокост» (Львів) Михайло Шерман. — Ми разом із львівською спільнотою вшануємо пам'ять жертв. Тим більше, була оця історія із нібито євреями, яким заплата проросійській угрупованню Одеси. Там свідомо розігрують єврейську карту. У Львові більшість євреїв похилого віку. Але вони не при-

Але перенесли. Допитують мене, ну, але для чого викликають прибиральниць, інших співробітниць музею?

Я подумала, що війни повторюються. За червень 41-го року було стільки-то тюрем. Там було стільки-то українців. Їх знищили ще перед війною. Ці максими руйнують міфи та допомагають піднятися правдивій історії. Професійна чесність історика у сьогоденнішніх умовах - це також трохи подвиг.

На лавці біля тюрми я побачила героя України Юрія Шухевича, сина Романа Шухевича. Представилася. Він має проблеми із зором, практично не бачить. Але на запитання відповідає охоче.

— Ця тюрма - сумне для спогадів місце. Вона завжди

Гулей».

— Хто цей хлопець, пане Ігорю? — запитую я.

— Брат моєї мами. Студент, розумний та патріотичний. Тоді НКВД таких забирав. Ось тут, на Лонцького, і вбили, — на очах Калинця блищать сльози.

— А це мої мама та тато. Маму вбили тут по справі Галана, а тата, греко-католицького священика, спочатку забрала, а потім вивезли та вбили, — показує фотографію Надія Коханевич-Левіцька.

Відбулася ще два місяця, де відбувалися знищення, де поклали квіти представники львівської влади.

Знаєте, що цікаво? У першій половині дня всі ще побоювалися провокацій. Але єдиною «провокацією» я вва-

родича, священика Романа Лиска, замуваного НКВД-стами у тюрмі на Лонцького. Голова Львівської обласної Олег Панькевич теж прийшов із фотографією закатованих родичів.

— Що допомогло уникнути ситуації, подібної до тієї, яка була 9 травня? — запитую його.

— 9 травня влада працювала на провокацію. Верховна Рада прийняла відповідний закон. А правоохоронні органи допомогли її реалізувати. А Генпрокуратура після всього звинуватила нас. Сьогодні ж ми були всі разом, і голова обласної адміністрації, і обласний прокурор, начальник міліції, військовий прокурор.

— Але 9 травня ви були навіть раді спокуситися на провокації...
— Ми не могли це витерпіти. Ну, зрозумійте, ми просто не могли дати топтатися по нашій гідності. Повірте, львів'яни є зразком того, як треба вшанувувати. Якби ми 9 травня дозволили ходити з червоними прапорами, то вже сьогодні їх приїхало б тисячі. А так центральна влада побачила наш спротив. Конституційний Суд прийняв рішення про заборону червоного прапора. Сьогодні правоохоронці робили те, що вони мали робити.

— Скажіть, а ви переконані, що необхідно отак в деталях описувати звірства НКВД-стів? Це працює на об'єднання?
— Категорично не згоден із постановкою питання. Якщо ми згадуємо про об'єднання, то нас має об'єднати, зокрема, і правдива українська історія. Бо та половина України не знає цієї історії, а живиться радянськими міфами. Міфи плодили радянська історіографія та радянська кінематографія. Щоб спільно жити та молитися, необхідно знати одне про одного правду. Ми про трагедії інших народів знаємо більше. У Старому Самборі є шахта Сталіна, НКВДисти туди скинули три тисячі людей. Поляки привозять туди на екскурсії дітей, а українці - ні... Національна пам'ять складна. На фотографії - рідний брат моєї бабці, він загинув у кривці. Бабця загинула у Сибіру. А рідний брат мого діда загинув у віці 19 років у Радянській армії 8 травня, за день до оголошеної перемоги. Ми вшануємо всіх. Ми сьогодні перезахоронили останки радянських воїнів, які лежали у смітті і закинутому доті. Їх ніхто не шукав стільки років. Радянська влада лише користалася. А ми шукаємо і ховаємо всіх. І воїнів УПА, і воїнів Радянської армії. Їх тисячі, закопаних у лісах...

Мама МИЩЕНКО.

Kuis-Lbeis
<http://www.unian.net/ukr/news/news-442460.html>

ЧОМУ ПРОВАЛИЛАСЯ ПРОВОКАЦІЯ У ЛЬВОВІ?

равили, а кого не пустили. А вони, зауважте, промовчали. Ніяких істерик. Тобто, переконували їх потужні особи і потужними аргументами.

ЮРІЙ ШУХЕВИЧ ТА СПРАВЖНІ ЛЬВІВСЬКІ ЄВРЕЇ

Але хотілося б зупинитися на тому, як відбувалися заходи у Львові. Цього дня я була практично на всіх місцях подій, у тому числі і на Пагорбі Слави, куди мали приїхати одесити. Пагорб Слави — чудесне світле місце. Воно розташоване неподалік від студентських гуртожитків. Коли я вчилася в університеті, я була тут, напевно, тисячу разів. Тут завжди зелено та тихо. Праворуч від нього — жіночий монастир, ви деколи можете побачити симпатичних усміхнених сестер. Зліва збудували ресторанчик. На відміну від 9 травня, коли тут просто пахло якоюсь грозою, сьогодні дуже ясно. Я маю на увазі настрої присутніх. Тут стояло десь дві сотні міліціонерів. Побачила колег з українських бюро російських телеканалів. Підійшла до одного з них. «Думаю, що все буде мирно, — ділиться він, — просто відчувається. Подумайте самі, якась дурниця: ну звідки в Одесі візьмуться євреї, які прийдуть помолитися до Львова? Це ж несерйозно».

Це було з самого ранку. Я вирішила не чекати на Пагорбі Слави, чи прийдуть сюди фальшиві євреї. На пагорбі залишилася моя колега, журналістка, яка є депутатом обласної ради. Ми домовилися, що будемо відзвонюватися, на випадок появи гостей, а сама я вирішила приєднатися до офіційних заходів та поїхала разом із пулом до тюрми на Лонцького.

Львівський апеляційний суд 21 червня заборонив будь-які заходи, окрім офіційних. А серед них: покладання квітів та паняхиди на місцях зни-

йшли сьогодні, у тому числі тому, що боялися провокаторів із Одеси. До речі, 30 червня — 1 липня єврейська община також має скорботні заходи. Саме в ці дні 70 років тому відбулися перші єврейські погроми. У нас будуть молитви та покладання квітів.

22 червня - дуже особливий день. Хто знає, чи набув би він такого голосного звучання, якби не маніакальні спроби політиків сусідньої країни та повідомлення, що на червень 1941 року у 63 тюрмах України при ліміті 30753 людей. А ще секретний наказ радянського керівництва про те, що із початком війни частину ув'язнених слід евакуювати, а частину — розстріляти. Евакуювати НКВДисти не встигали, тому масово розстрілювали. Щоправда, вагітних жінок і з малолітніми дітьми відпускали. Деколи розстрілювали біля стіни. Я йду вздовж коридору. Розглядаючи фотографії на стінах, я побачила директора музею Руслана Забілого. Саме він опинився під пресом спецслужб із зміною влади (його звинувачують у тому, що він, досліджуючи історію визвольного руху, «розкривав таємниці» в інтересах третіх осіб). Руслан показував експозицію. Страшну експозицію, фотографії жертв, понівечених та закатованих НКВД напередодні відходу зі Львова.

— Як ви? — цікавлюся у дослідника, знаючи, що справу проти нього у СБУ ще не закрили.
— Сьогодні мав бути допит.

була переповнена, аж до 70-х років. Але з іншого боку, це свідчить про нескореність нашого народу. Тих, хто воював за країну, завжди було багато. Знаєте, коли відкрили цю тюрму, то я йшов туди вже незрячим. Але знав, що я знайду ту одиночну камеру, куди мене посадили. І знайшов. Мені в мої п'ятнадцять років дали десять років таборів. Вони знали, що я хотів утекти.

— Скажіть, чому ваш батько вірив німцям? Невже він думав, що вони дозволять будувати державу?

— Я хочу згадати кількох лідерів. Аун Сан створював армію незалежності Бірми, співпрацював із Японією, Ахмед Сукарно з Індонезії, Анвар Садат, Рашід Гайлані. Вони є героями своїх держав. Знаєте чому? Бо вони робили все заради незалежності своїх держав. Мій батько теж дуже хотів бачити країну незалежною. Він знав, що із СРСР буде воювати лише Німеччина.

— А що він казав про німців?

— Він із повагою ставився до рівня військової організації Вермахту. Але я пам'ятаю, як у дванадцять років запитав тата про німців, то він відповів: «То бандити, сину». Тому він не мав ілюзій щодо німців.

Роблю його знімок, обмінюємося із ним та його дружиною контактами.

На одному із мітингів побачила поета Ігоря Калинця. Організатори акції пропонували на всі мітинги, паняхиди приходити з портретами вбитих та закатованих родичів.

Він стояв біля пам'ятника жертвам комуністичних злочинів з портретом молодого симпатичного хлопця. Під чорно-білим портретом, збільшеної копії старовинної фотографії, підпис: «Андрій

жаю заяву російського консула у Львові, який демонстративно не приєднався до вшанування пам'яті жертв комуністичних та нацистських репресій. Співробітники апарату обласної щопівгодини відзвонювалися із колегами, які чергували на Пагорбі Слави. Там було тихо, лише покладали квіти місцеві комуністи. А вже після третьої години я побачила та відчула, як всі зіткнули із полешенням. Люди чекали вечірнього віче-реквієма, який мав відбутися у самісінькому центрі біля пам'ятника Шевченку (це як у нас на Майдані), це також офіційний захід.

ТЯГНИБОК ДУМАЄ, ЩО ЙОМУ ЩЕ ПОДЯКУЮТЬ

За кілька днів до цього мітингу ми аж до підвищених тонів сперечалися по телефону із лідером «Свободи» Олегом Тягнибоком. Я дорікала йому, що вони, свободівці, на 9 травня були ідеальною масою для маніпулювання. А він перто повторював, що вони не могли припустити ритуального приниження, і що я повинна зрозуміти, що пустити червоний прапор - це почати розтринькувати символічний капітал, а це для Львова неможливо. Тоді кожен лишився при своїй думці, але останнє слово залишилося за Тягнибоком, який сказав, що через кілька років ми будемо дякувати «Свободі» за те, що вони не пустили до Львова червоний прапор. Признатися, 22 червня я до останньої хвилини боялася, що, уникнувши денних провокацій, ввечері лідер націоналістів виїде на сцену та загне щось переомно-антисемітське, на кшталт, твердиня встояла, вони не приїхали... Нічого подібного. Всі демонстрували зразки європейської поведінки.

Олег Тягнибок на мітинг прийшов із портретом свого

УКРАЇНСЬКИЙ КАЛЕНДАР

ЧЕРВЕНЬ 25

1886 р. — народився Іван Крип'якевич, український історик, академік, професор Львівського університету, директор Інституту суспільних наук АН України. Автор ряду наукових досліджень про українську козацьку державність та Богдана Хмельницького, ряду підручників з історії України.
1205 р. — загинув галицький князь Роман Мстиславич.

26

День молоді.

Встановлений Указом Президента України № 323/94 від 22 червня 1994 року, відзначається щорічно в останню неділю червня.

1958 р. — помер Святослав Шрамченко, військовий і громадський діяч, капітан-лейтенант УНР, видатний філателіст, письменник.

27

1663 р. — у Ніжині відбулася козацька рада (Чорна Рада) на якій гетьманом Лівобережної України було обрано Івана Брюховецького.

1905 р. — почалося збройне повстання моряків на панцернику "Князь Потьомкін Таврійський". За часів УНР носив назву "Борець за свободу", входив до Українського військово-морського флоту.

В цей час відбувався підйомом революційного руху в Росії та національної свідомості в Україні. На Чорноморському флоті партійні та національні українські гуртки з'явилися ще в 1902—1903 рр. Україна в складі Російської імперії перебувала під подвійним гнітом — національним і соціальним, тож матроси Чорноморського флоту, в переважній більшості українці, брали активну участь в революційному русі проти царату.

Організатором і першим керівником повстання став уродженець Житомира артилерійський унтер-офіцер Григорій Вакуленчук. Приводом для повстання послужив наказ командира корабля про розправу з 30 матросами, що відмовилися їсти борщ приготований зі зіпсованого м'яса.

Повстання почалося з легендарної фрази, вимовленої Вакуленчуком українською мовою: "Та доки ж ми будемо рабами!"

Як згодом влучно висловився Іван Багряний, що дослідно вивчав історію повстання та працював над романом про панцерник: "Це було повстання української стихії. Повстання кріпаків князя Потьомкіна, нащадків Самійла Кішки і всього українського Запоріжжя".

1964 р. — у Вашингтоні відкрито пам'ятник Тарасові Шевченку.

28

День Конституції України

1996 р. — після 23-годинного обговорення у Верховній Раді України прийнято Конституцію України.

1651 р. — розпочалася битва під Берестечком, найбільшій бій Хмельниччини, який відбувся біля містечка Берестечко між Військом Запорозьким під командуванням Богдана Хмельницького та союзним йому кримськотатарським військом Ісляма III Герая з одного боку та армією Речі Посполитої під командуванням Яна Казимира II з іншого.

1910 р. — митрополит Андрей Шептицький вперше в австрійському парламенті виголосив промову українською мовою.

1911 р. — помер Архип Тесленко, український письменник.

29

1919 р. — розстріляний полковник Петро Болбочан, командувач Запорозького корпусу.

1918 р. — помер Федір Вовк, визначний український антрополог, етнограф і археолог.

30

1941 р. — у будинку "Просвіти" у Львові було проголошено Акт відновлення Української Держави й створено уряд під проводом Ярослава Стецька.

1991 р. — у Сімферополі закінчилася перша сесія Курултай кримських татар, на котрій був сформовано Національний меджліс на чолі з Мустафою Джемільєвим.

1896 р. — народився Юрій Дроботівський (холоднорярський отаман Андрій Чорнота).

1907 р. — народився Роман Шухевич, "Тарас Чупринка", головнокомандувач УПА.
1995 р. — помер Назарій Яремчук, український естрадний співак (тенор). Народний артист УРСР (1987).

У 1988 році закінчив факультет сценічної режисури Київського державного інституту культури імені Карпенка-Карого. Знявся у музичних стрічках "Червона рута", "Співає "Смерічка", "Стартує пісня", "Ти плюс я — весна" та "Через 10 років". У березні 1996 року Указом Президента України Назарію Яремчуку посмертно присуджено Державну премію України ім. Т. Г. Шевченка.

У ЛЬВОВІ З'ЯВИЛИСЯ БІЛБОРДИ З НАПИСОМ «КОМУНІЗМ = НАЦИЗМ»
Як повідомляє прес-служба Львівської міської ради, це «соціальна реклама, присвячена Дню скорботи та шануванню пам'яті жертв нацистського і комуністичного режимів».

На білбордах розміщено дві

фотографії: жертв комуністичного та нацистського режимів. Зокрема, проілюстровано страту людей 30 червня 1941 року у Тюрмі на Лонцького та розстріл у березні 1942 року позаду Львівського національного академічного театру опери та балету.

Як заявив заступник міського голови з гуманітарних питань Василь Косів, «червень 1941 — 70

років тому — був трагічним для Львова. Адже львів'яни однаково постраждали як від нацистського, так і комуністичного режимів під час Другої світової війни».

«Було винищено значну частину населення міста. В'язниці і концтабори однаково використовувалися НКВД і гестапо. Це однакові за своїми злочинними діями сили. Тому ми шануємо пам'ять людей, які безневинно загинули в цей час від їхніх рук», — сказав В.Косів.

ВІДБУВСЯ МІТИНГ-РЕКВІЄМ ПАМ'ЯТІ РОЗСТРІЛЯНИХ У ЛУЦЬКІЙ ТЮРМІ

У Луцьку на Замковій площі відбулась панахида та мітинг-реквієм, присвячені 70-ій річниці розстрілу в'язнів Луцької тюрми.

Як передає кореспондент УНІАН, учасники заходу поклали квіти до пам'ятного знака жертвам політичних репресій, меморіальної дошки жертвам гітлерів-

ського бомбардування, до місця розстрілу та до Христа біля монастиря. Священнослужителі УПЦ КП після траурної ходи відправили панахиду за жертвами розстрілу у Луцькій тюрмі.

Міський голова Микола Романюк нагадав лучанам: «Наш обов'язок — пом'янути усіх, хто лежить тут та передати цю пам'ять своїм дітям. Станом на 10 червня 1941 року в Луцькій в'язниці утримувалося 2117 ув'язнених. Серед них — патріотично налаштована молодь, активісти Організації українських націоналістів, священнослужителі, представники наукової та творчої інтелігенції».

Довідка УНІАН. 22-23 червня 1941 р. співробітники НКВС, відступаючи з Луцька, розстріляли близько 4 тисяч ув'язнених. Зокрема було розстріляно багато жінок, дітей та людей старшого віку. Усі архіви в'язниці знищив заступник начальника тюрми при відступі поблизу Ківерців.

ЯКБИ ЙОГО ЗІРКА ТАК РАНО НЕ ЗГАСЛА...

Серед когорти славетних і невмирущих лицарів української національної науки початку ХХ ст. яскраво засіяла зірка вченого-енциклопедиста, інтелігентна з великої букви, непересічної особистості та вимогливого до себе й оточуючих педагога та вченого, чуйної людини, що не зважала на примхи долі та старалася допомогти кожному, хто до нього звертався, мабуть, останнього романтика середини ХХ ст. Романа Зубика. Його виклади історії були фундаментальні і водночас зрозумілі пересічному читачеві та є і сьогодні актуальні, але лихі сплетіння долі початку 40 рр. ХХ ст. не дали в повному обсязі розвинути талант його молодого і водночас поважного дослідника. Його як і багатьох інших українських інтелігентів, які відстоювали незалежність України, було заарештовано й кинуто у в'язницю, а його непересічні праці були забуті й припадають пилом на полицях бібліотек та архівів, чекаючи своїх дослідників.

Роман Зубик народився 14 січня 1902 року в сім'ї кондуктора Львівської залізниці Зубика Івана Юрійовича та Анни Літман - Калемонович. Батько покинув сім'ю, коли Романові виповнилось 6 років, мати вела домашнє господарство. Батько помер у січні 1925 р. в Стрию і мати удруге одружилася з викладачем Української гімназії у Львові Назаром Максимовичем.

На відміну від більшості тогочасних вчених у Романа було важке дитинство. Навчання в гімназії він поєднував з фізичною працею для допомоги матері у забезпеченні достойного матеріального становища родини. З шостого класу гімназії і до її закінчення на своє прожиття заробляв лекціями. Активно займався самоосвітою та працею у Першому полку ім. Сагайдачного та у туристичному гуртку «Тури» в скаутському товаристві «Пласт».

У листопаді 1918 р. радо зустрів проголошення Західно-Української Народної Республіки. В рядах пластунів охороняв Народний дім. Добровольцем вступив в Українську Галицьку Армію. З відступаючими відділами УГА відійшов за Збруч. До жовтня 1919 року служив у канцелярії «Окремого Залізного Загону»...

У війську Роман Зубик захворів на тиф, перебуваючи в госпіталі, уникнув більшовицького полону. Після викування повернувся до Львова, де продовжив навчання у Львівській державній академічній гімназії з українською мовою владання, а в червні 1920 року успішно здав іспити та одержав диплом. В цей час він продовжує роботу в Пласті. З лютого 1921 року перебував у полку "Сірого Лева". З 1921 по 1925 рр. - студент правничого відділу українського "таємного" університету у Львові, після завершення якого отримав ступінь доктора права.

З 1925 по 1931 рр. навчався на Гуманітарному факультеті Львівського університету, відвідував лекції проф. Франца Буяка, який вважав його своїм найперспективнішим учнем. У цей час він з головою поринув у вир громадсько-політичного життя Львова. Член Організації Вищих Кляс Українських Гімназій (ОВКУГ). З 1925 р. — голова осередку Академічної гімназії у Львові

В цей період у Львові продовжувалась боротьба за утворення українського університету та кращі умови для української студентської молоді. Для обстоювання своїх прав і свобод українська студентська молодь львівських вищих навчальних закладів утворила товариство "Академічний Дім". До цього громадсько-політичного об'єднання увійшли представники студентства різних політичних упо-

добань м. Львова. Біля джерел створення цієї інституції був Р. Зубик. Він вів принципову боротьбу за права українського студентства, як в самому Львові, так і в Галичині й зажив поваги серед українського студентства...

У період навчання в університеті поряд з працею на громадсько-політичній ниві він поглиблює свої знання зі статистики у відділі рільної економіки дрібних господарств під керівництвом проф. Буяка та на студіях, що проводили Буяк та Окрит (у 1927 - 1928 рр).

У 1928 — 1929 рр. працював рахівником у відділі рахунковості дрібних господарств товариства "Сільський Господар". У 1929 р. в часописі „Поступ“, була поміщена стаття Романа Зубика "300 літній ювілей засновин Львівської пошти" у якій він описує заснування багатим львівським купцем Робертом Бандінеллі у 1629 році Львівської пошти та її організації і діяльність.

У 1930 р. з під його пера виходить стаття „Життя Українців Румунії“, яку поміщено в часописі „Поступ“. У ній дослідник змальовує українське життя на Буковині в період з листопада 1918 року і до 1928 року та зміни,

Листопад 1941 р. Подвір'я тюрми Бригідки.

які наступили у 1928 рік. Описує українські партії та товариства, які з'явилися у той час.

У 1930 р. він захистив дисертацію „Фінансова господарка м. Львова“, що вийшла польською мовою й складалася з 496 сторінок та включала в себе 110 статистичних таблиць та 10 діаграм й була результатом трирічної праці в архіві. Один із найталановитіших учнів школи Ф. Буяка Роман Зубик детально розглянув економічну ситуацію Львова у другій третині ХVII ст. Його праця створила прецедент докладно опрацьованого господарського стану міста і дозволила, враховуючи специфіку суспільно-політичного життя, вивести цілісну картину львівського середовища другої третини ХVII ст. Монографія Р. Зубика була визнана провідною на той час французькою школою економічної історії найкращою книгою з даної тематики у Європі. Дисертація була високо оцінена ректором університету і Роман Зубик отримав разову винагороду за виконану роботу у розмірі 1000 злотих.

У 1931 р. виходить стаття Романа Зубика „Польська колонізація і полонізація на нашій території“, що була опублікована в часописі «Кооперативна Республіка» за 1931 р. і містить дослідження статистичних даних за 1920—1929 роки та дає відповіді на наступні запитання: скільки осіло на українських землях польських колоністів, яка є пересічна величина відданих їм господарств та скільки вони зайняли землі, в якому відношенні наділено землею українців та представників

інших національностей при парцеляції та колонізації, яка фінансова допомога була надана та колонізаційні плани на майбутнє. Також у цьому році виходить з друку його монографія «Фільварочне господарство з кінця ХVIII ст.».

11 травня 1932 року його обирають дійсним членом Наукового Товариства ім. Шевченка і у 1933 році Наукове Товариство ім. Шевченка відряджає його на VII Міжнародну наукову конференцію в Варшаву, де він виголошує доповідь німецькою мовою про господарську структуру села на переломі ХІХ—ХХ ст., виказуючи високі панцизнізних підданих статистичними таблицями та діаграмами.

У 1934 р. підготував науково-популярну розвідку „Нариси історії української торгівлі в княжій добі“, що вийшла друком у “Торгівельно-Промислового Альманасі”, а у 1935 р. у часописі «Провідник до українських фірм і інституцій» була поміщена стаття „Українська торгівля в історичній перспективі”

Став співавтором «Великого Атласу України», який визнано одним з найфундаментальніших картографічних джерел української географії міжвоєнного періоду. «Атлас України і сумежних країв» був опублікований у Львові в 1937 р. за редакцією професора Володимира Кубійовича. Це — фундаментальна комплексна картографічна праця українських галицьких географів і вчених з інших наукових сфер, яка підвела ризик під періодом становлення української національної наукової картографії.

У 1930—1939 роках викладав історію в гімназії Малої Семінарії у Львові. У 1936—1939 рр. одночасно з роботою в гімназії працював у Державному Архіві Давніх Актів.

Добре володів польською та українською мовами, російською, німецькою і французькою настільки, що вільно міг користуватися науковою літературою.

13 січня 1940 р. наказом №1 архівного відділу НКВД його було тимчасово зараховано на посаду виконуючого обов'язки заступника директора по науковій частині Львівського обласного історичного архіву.

Водночас потрібно вказати, що з приходом радянської влади на західноукраїнські землі у вересні 1939 р. усі не радянські товариства були закриті. Не оминило цієї долі і Наукове Товариство ім. Шевченка. На надзвичайних зборах НТШ 16 січня 1940 р., щоб зберегти доробок товариства, було вирішено перейти до складу Академії Наук України, ухвалою загальних зборів членів товариства було оформлено його саморозпуск. Лише член Наукового Товариства ім. Шевченка Роман Зубик виступив проти закриття та єдиний проголосував проти скасування товариства, чим спричинив свій арешт.

Наказом директора архіву № 75 від 25 березня 1940 р. звільнений з займаної посади. Заарештований 23 березня 1940 р., розстріляний в тюрмі Бригідки у 20—х числах червня 1941 р.

Особи в історії держав та народів займають чільне місце. Вони можуть спричинити до швидкого розвитку або занепаду. Р. Зубик своєю діяльністю зумів збагатити наукову думку у різних її проявах. Якби його зірка так рано не згасла, хто знає, яких вершин зміг би він досягти...

Олег БОНДАР, головний спеціаліст відділу використання інформації документів, керівник Виставкового центру Державного архіву Львівської області.
(Публікується зі скороченнями).

ВІШАНУВАЛИ ПАМ'ЯТЬ ГЕРОЯ

22 червня у Феодосії відкрили Меморіальну дошку учаснику форсування Дніпра, Герою Радянського Союзу Габрусеву Олексію Костянтинівичу. Морські піхотинці ВМС ЗС України, військовослужбовці Повітряних Сил ЗС України разом з мешканцями та гостями міста, представниками державної влади, ветеранами взяли участь у мітингу на честь героя війни.

Перед присутніми виступив секретар Феодосійської міської ради Дмитро Шпетков: - Мешканці Феодосії не перестають згадувати імена тих, хто не шкодуючи сил і свого життя захищав нашу Вітчизну. Одним з героїв був Олексій Костянтинівич Габрусев.

Під Гімн України та салютні залпи Дмитро Шпетков, донька Габрусєва - Олена Олексіївна, онуки - майор Олексій Куянов, старший лейтенант Анна Клева відкрили меморіальну дошку на буди-

нку, де він мешкав. З віршем «Битва за Дніпро», присвяченим подвигу феодосійця, виступила поетеса Лариса Тимофєєва. А Володимир Сердюк, ветеран Великої Вітчизняної війни, пригадав, як служив разом з Олексієм Габрусєвим у 206 полку 315 стрілецької дивізії у Феодосії в 1952-1954 роках.

Як зазначив начальник Феодосійського гарнізону підполковник Олександр Конотопенко, військовослужбовці гарнізону, морські піхотинці сьогодні виховуються на кращих прикладах воїнів Великої Вітчизняної війни, одним з яких є і подвиг Героя Радянського Союзу Олексія Габрусєва.

Габрусєв Олексій Костянтинівич (1922-2007 рр.), військовий розвідник. Учасник Великої Вітчизняної війни. Воював у складі військ Воронезького, 1-го Українського й інших фронтів. Брав участь у боях на підступах до Москви, був важко поранений, форсував Дніпро, звільняв

Україну. Проїшов з боями до Чехословаччини.

Відзначився в боях при форсуванні Дніпра і звільненні Києва. У вересні 1943 р. із групою розвідників одним з перших форсував Дніпро. Розвідники розкрили систему оборони й місця розташування вогневих засобів супротивника, що дозволило радянській артилерії при проведенні артилерійської підготовки їх подавити. Взяв безпосередню участь у боях за захоплення й утримання плацдарму. В одному з боїв замінив командира.

Указом Президії Верховної Ради СРСР від 10 січня 1944 року за зразкове виконання завдань командування й виявлені мужність і героїзм у боях з німецько-фашистськими загарбниками старшому сержанту О. К. Габрусєву було присвоєно звання Героя Радянського Союзу з врученням ордена Леніна і медалі «Золота зірка» (№2733).

Руслан СЕМЕНЮК.

У КИЄВІ ВІДКРИВСЯ УКРАЇНСЬКИЙ ДІМ БІБЛІЇ

21 червня 2011 р. відбулася урочиста церемонія відкриття Українського Дому Біблії. Дім Біблії стане саме тим місцем, де представники різних християнських конфесій, богослови, дослідники і всі бажаючі зможуть отримати найбільш вичерпну інформацію про священну книгу християнства, ознайомитися з перекладами українською мовою, здійсненими видатними діячами нашої держави - Пантелеймоном Кулішем, Іваном Нечуй-Левицьким, Іваном Пулюєм, проф. Іваном Огієнком (митрополитом Іларіоном), Іваном Хоменком і Рафаїлом Турконяком, а також іншими перекладами Біблії різноманітними мовами світу.

Ця дата збігається з 20-літньою річницею від заснування Українського Біблійного Товариства. У зв'язку з ювілеєм відбулася міжконфесійна зустріч за участю 16-ти представників провідних християнських церков, що входять до складу Товариства.

Урочисту церемонію розпочав президент Українського Біблійного Товариства Григорій Комендант. Він зазначив, що двері цього дому відкриті для усіх людей. «Нам дуже приємно заявити, що український народ любить, читає і старіється жити за Біблією», - сказав Григорій Іванович.

Привітання від Президента України Віктора Януковича та Прем'єр-міністра України Миколи Азарова зачитав Міністр культури України Михайло Кулиняк. «Глибоко символічно, що проголошення незалежності нашої Держави і створення Українського Біблійного Товариства практично співпали у часі, стали наочним свідченням, що розбудова незалежної України відбувається саме на тих духовних засадах, які з часів Київської Русі були й залишаються основою нашого життя», - сказано у вітальному слові Президента.

Зі словами вітання до учасників урочистого засідання звернувся Голова Верховної Ради України В. Литвин. Зокрема, він зазначив, що вкотре переконався: «Україна як держава буде утверджуватися по мірі того, як буде утверджуватися Бог і віра в душі людини».

З цієї нагоди Українське Біблійне Товариство презентувало новий, четвертий повний український переклад Біблії з давньогрецької мови (Септуагінти). Переклад здійснено лауреатом Національної премії України імені Тараса Шевченка архимандритом Рафаїлом Турконяком під редакцією відомих мовознавців і філологів Національної академії наук та провідних університетів України.

<http://mincult.kmu.gov.ua>

ЧИ БУЛО Б «КІНО», ЯКБИ НЕ КРИМ?

Ніч на 22 червня у селищі Морському, що за Судак у Криму, перетворилася на свято для шанувальників творчості Віктора Цоя й групи «Кіно». Пісні під гітару біля багаття в знавому місці, купання в морі й відмінний настрій зібрали понад сотню дівчат і юнаків різного віку. Цей захід організатори присвятили дню народження легендарного виконавця й провели на підтримку міжнародної Акції «Ніч із Цоем».

Міст у Морському через річку Шелен перейменували на Міст Цоя. Біля імпровізованої сцени й глядацьких рядів з довгих дерев'яних лавок помістили ескіз майбутнього Пам'ятного знака, що зображує гітару. А для прибирання й облаштування території завчасно провели ударний суботник.

На березі моря зібралися «свої» за духом - ті, хто ріс і виховувався на піснях славетної групи. По черзі виконували улюблені пісні як самі організатори, так і виконавці з «народу». Співали від душі, для себе й друзів.

На багаття й гітарні акорди підтяглися жителі селища, відпочивальники, біля мосту призупинилися машини. Хтось приїхав спеціально здалеку, як от з Воркути, а хтось, як і автор цих рядків, дізнався про вечір

за півгодини до початку від друзів і через Інтернет.

Заслужений артист України Юрій Лопушанський не тільки продемонстрував майстерність гри на гітарі. Його творчі навички прийшли всім «до смаку» й в іншому амплуа. Йому довірили «чаклувати» над пловом «для народу». Блюдо із численними спеціями, виготовлене за фантастичною рецептурою, димілося у величезному казані й під час концерту постійно спокуювало. І коли, нарешті, всі бажаючі скуштували плову, то, за відгуками, він дійсно вдавня на славу!

Жартуючи, під пісні й смачне вино, яке передала на свято директор заводу шампанських вин «Новий Світ» Яніна Павленко, запропонували перейменувати Морське в Цой-Град. Особливою точкою відліку акції стала пісня «Ми ждем перемен», що в 00:00 виконувалася водночас на численних площадках Пітера, інших міст, на радіостанціях - і на площадці Морського.

Розходилися пізно ночі, задоволені, а організатори ще й втомлені. Хтось їхав, а хтось залишався на ніч на березі моря в наметах, спальниках і просто біля багаття, що догорало.

Максим Перебенюк:

- Самі для себе ми оголосили цей рік

роком Цоя. Встановити знак плануємо до 2012 року, коли Віктору Цою виповниться 50 років. Це наша спільна справа й наше загальне надбання.

- У вересні в Судак на підтримку молодих груп пройде рок-фестиваль «КІНО спочатку», присвячений 30-літтю легендарної групи. Зараз проходить конкурс серед молодих рок-виконавців. Переможці конкурсу й запрошені хедлайнери візьмуть безпосередню участь у фестивалі.

- Його пісні живуть, їх продовжують грати. І коли й ввечері йду до себе додому темними вуличками Судака, чути, як молодь, школярі й студенти під гітару співають пісні «Кіно».

Юрій Лопушанський:

- Ми гордимся тим, що на кримській землі, в 20 кілометрах від Судака, народилося рішення створити групу, що згодом стала культурою. Дотепер їхня музика збирає тисячі, не побоюєся сказати, мільйони людей.

- Відзначити день народження Віктора ми вирішили саме на тому місці, де 30 років тому, улітку 1981-го, починалася історія легендарної групи. Саме тут ми і хочемо встановити пам'ятний знак. Автор знака - Макс Перебенюк. Я завжди говорив, що геніальні речі виконуються на

одному подиху. П'ять хвилин творчості - і цей ескіз перемагає у конкурсі. Причому, голосувало не якесь професійне журі, а самі люди.

- А за організацію хочеться подякувати Святославу Мисіву, Михайлу Гончарову, Віталію Сухомліну, Ірині Коньковій, Олександрі Конькову, Наталії Гайворонській та багатьом іншим.

Варто додати, що дозвіл на встановлення пам'ятника вже отримано у місцевій сільраді. Через те, що проєкт некоммерційний, всі дуже сподіваються на допомогу шанувальників творчості КІНОшників і спонсорів. Імена меценатів вирішено також увічнити на пам'ятнику на одній із табличок.

Олександр КРАМСЬКОЇ.
с. Морське, Крим.
(Фото автора).

Емблема конкурсу.

ЮВІЛЕЙ: ЗВОРТНИЙ ВІДЛІК,

АБО ЧИ ВОСКРЕСНУТЬ ХОЧА Б ДО ДЕРЖАВНОГО 20-РІЧЧЯ «КРИМСЬКА СВІТЛИЦЯ» ТА ЇЇ УКРАЇНОТВОРЧІ ІДЕЇ?

(Продовження. Поч. у №20-21).

«Є українська пісня в Криму!» - під таким гаслом 26 грудня 2009 року у концертному залі Гарнізонного будинку офіцерів відбулося чергове «Світличне» пісенне свято: вперше в Криму (а «Кримська світлиця» взагалі завжди усе робила першою!) ми провели фестиваль-конкурс українських пісень, створених нашими земляками - авторами з благословенного кримського краю.

Заявки на участь у конкурсі подали понад два десятки авторів - як професійних, так і аматорів. Журі відібрало з-поміж півсотні запропонованих на конкурс творів найкращі і сформувало з них концертну програму. Це було непростим завданням, бо українських пісень «з кримською пропи-

скою», причому, створених не лише етнічними українцями, але й представниками інших національностей, у заявках було дуже багато.

На фото - кримскотатарський композитор Февзі Алієв виконує на конкурсі пісню «Мій Крим», написану ним на вірш школярки з м. Саки Яніни Щербань, що був надрукований у «Кримській світлиці». Можна багато говорити з високим трибуном красивих, але порожніх слів про дружбу та інтеграцію між народами. А можна просто спонукати народи цю духовну інтеграцію творити - як це старалася робити у свій час «Кримська світлиця».

(Далі буде).

Дитяча студія «Світанок» із Сімферополя.